

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 50 Din, za
inozemstvo 100 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 2 D 30, velik
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem q
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen, ponedelja in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirane
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon šte. 50, upravnitva šte. 328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana šte. 10.650 in 10.349
za Inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Korupcija bo imela nekaj časa mir...

Vlada stoji na stališču, da je vprašanje korupcije sploh likvidirano!

Velik shod vseh protikorupcionističnih strank 30. maja v Ljubljani.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Uzunovičeva vlada je padla na korupciji. Od glasovanja pa do časa, ko je moral iz vlade Pavle Radić, so se dogodki razvijali tako naglo in tako nelogično, da se je pri tem moglo le površno slediti vsem važnim in zanimivim posameznim momentom. Že od samega začetka se je napravila anomalija, da se ostavka vlade ni sprejela. Kljub temu pa je Uzunović skušal pridobiti za sodelovanje še druge stranke, ne da bi imel praznih portfeljev, ki bi jih stranki, ki naj bi stopila v to vlado, mogel ponuditi, oziroma dati. Zato je bilo takoj jasno, da je Uzunovičeva ponudba neiskrena in da so radičevci padli že tako daleč, da bi se jim v slučaju vstopa kake nove stranke brez kake rekompenzacije odvzelo kar polovico portfeljev.

Pri nadaljevanju krize se je to mizerno stališče radičevcev tudi potrdilo. Pripravljeni so bili žrtvovati vse, kar se je od njih zahtevalo. V tem svojem popuščanju so šli radičevci, oziroma njih glavni delegat minister Pucelj, tako daleč, da je za to njihovo početje izraz kapitulacija preblag. Enakega primera ni v politični zgodovini nobene stranke na svetu. Stjepan Radić, oziroma Radićev klub, je dopustil, da so radikali diktirali, koliko ministrstev bo dobil, pa ne samo to. Diktirali so osebe, ki smejo to mesto zasesti.

Razni so vzroki, katerim se pripisuje to neverjetno popuščanje in stališče radičevcev. Naglasili smo, da se splošno misli, da je k temu žalostnemu dejstvu veliko pripomogla nespособnost in nedoraslost Pucelja kot glavnega delegata radičevcev za pogajanja z Uzunovičem. Gotovo je, da je minister Pucelj s tem, da je prevzel nase odgovornost v tem delikatnem položaju voditi pogajanja z radikali, nase prevzel veliko nalogo, ki je bila pretežka, da bi jo mogel s svojimi političnimi zmognostmi uspešno izvršiti. S tem, da se je Pucelj spustil na tako pot, je prevzel nase velik del odgovornosti za rešitev krize, pa tudi za nadaljnje delovanje vlade, ki je iz te krize izšla. Da je g. Pucelj prevzel veliko odgovornost za to, se vidi iz dejstva, da je Stjepan Radić dal svojim ministrom nalogo, da morajo v vseh pikantnih vprašanjih poslušati Puceljeve nasvete. S tem je dal Pucelju blagoslov in ga potrdil kot svojega ministra v vladi. Pucelj igra sedaj vlogo edinega Radičevega zaupnika v vladi, ker se za ostale ministre ve, da so deloma odločno proti politiki Stjepana Radića, deloma pa ljudje, ki mislijo z lastno glavo za sebe. Odgovornost, ki jo s tem prevzema Pucelj, je težka. Povsem je namreč jasno, da je Uzunovič-Puceljeva vlada samo nadaljevanje dosedanjega režima in da vodi samo prokuraturo za g. Pašića.

Cim Uzunović v pogajanjih z demokrati ni hotel pristati na to, da bi se po obstoječih zakonih sodnijsko preganjal Pašićev sin in vsi oni, ki stojijo v zvezi z njegovimi aferami, niti na to, da bi se sprejel zakon proti korupciji, je že samo s tem g. Uzunović dal Uzunovič-Puceljevi vladi jasno obeležje. Za vsakega človeka, ki ima količjak pravnega čuta, je nekaj neverjetnega, da se najvišji predstavitelj javne moči javno odrekajo izvrševanju obstoječih zakonov. Zato je jasno, da v tem oziru ni pričakovati od te vlade po izjavah in stališču, ki ga je Uzunović zavzel, prav nobenega zboljšanja in da bo največje zlo, to je korupcija, še nadalje vladala v naši državi.

Ni pa ostalo samo pri tem, da je Uzunović v imenu vlade odbil Davidovičeve zahteve. Vladni krogi gredo še dalje. Tekom današnjega dneva so se vršile med predsednikom skupščine in vladnimi člani konference glede nadaljnjega postopanja v korupcijskih aferah. Na zadnji seji, ko je bila na dnevnem redu korupcijska debata, ni prišlo do nobenih sklepov. To pa zaradi tega ne, ker je vlada vezala zaupanje s prvimi predlogom. Ker je ostala v nanjšini, se je morala seja po parlamentarnem običaju prekiniti, vlada pa je danes na stališču, da se seja ni samo prekinila, marveč da se je tudi končala in da se v skupščini ne more več razpravljati o tej interpelaciji niti o drugih na tej seji stavljenih predlogih!

S tem je vladna večina našla najlepšo formulo, da se otrese te neprijetne zadeve in da gre preko vseh v skupščinski razpravi navedenih dejstev. Vlada misli, da v skupščini ne more priti do nobenega glasovanja o anketnem delu in o drugih stvareh, ki so v zvezi

z interpelacijo, češ da po poslovniku se mora o vsaki interpelaciji dokončati v enem dnevu. To se je zadnjikrat izvršilo in dokončalo. Če se hoče še kaj skleniti in voliti anketo, je treba nove interpelacije! Vlada pri tem naglaša, da ona pač ni tako neumna, da bi sama postavila novo interpelacijo in da je to stvar opozicije. Morda misli vlada s tem odvrti opozicijo, da ne bi o korupciji vložila nove interpelacije. Vendar pa je jasno, da opozicija potem, ko se je parlamentarni red na ta način izigral in potem, ko je Stjepan Radić s svoje strani pred korupcijo kapituliral, gotovo nima več tistega velikega interesa v skupščini ponavljati stvari, ki so znane celi javnosti in tudi vladi, ker je vlada radi tega padla.

Edina pot in pravilna pot, ki preostaja opoziciji, je ta, da borbo proti korupciji vodi med ljudstvom. Borba proti korupciji v skupščini po kapitulaciji Radičeve stranke ne bi imela več pravega čelika, ker bi se ista igra, ki se je sedaj izvršila, lahko ponovila drugič in s tem bi se to vprašanje izigralo. Zato je treba proti korupciji podvzeti najenergičnejšo borbo med ljudstvom, da ljudstvo vlado samo prisili, da stori korake proti vsem, ki so se označili kot korupcionisti, proti vsem, proti katerim stoje dejstva in dokazi, korake, ki bodo mogli zadovoljiti pravno zavest našega ljudstva.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) V smeri, ki smo jo zgoraj označili, so se voditelji opozicije tekom dneva tudi že razgovarjali. Prišlo je do soglasnega sklepa, da je treba širom cele naše države prirediti velikanska manifestacij-ka zborovanja, na katerih naj bi se ljudstvu pred očila resnična slika o velikanskem zlu, ki ga predstavlja krog korupcionistov, ki zavzemajo vedno večji razmah v upravi in v naši javnosti. Pri tej priliki so voditelji sklenili, da se bo vršilo prvo tako velikansko zborovanje v Ljubljani, ki naj bi se po dosedanjih načrtih vršilo 30. maja. Na ta način bi se v Ljubljani vršilo veliko zborovanje, na katerem bi nastopili vsi pošteti elementi z dr. Korošcem na čelu, na čigar predlog se je bela Ljubljana tudi določila kot prva, kjer bi se izvršile manifestacije proti korupciji. Poleg tega bi na ta shod prišli poslanci demokratske stranke z voditeljem Davidovičem dalje muslimanski poslanci z dr. Spahom, zemljoradniški poslanci s predsednikom Joco Jovanovičem in morda tudi Jovanovičevi poslanci s samim Ljubo Jovanovičem.

Za Ljubljano bi se to manifestacijsko zborovanje vršilo v Zagrebu, Sarajevu, Subotici, Belgradu, Skoplju in drugih večjih mestih v celi naši državi. Ta predlog je bil sprejet z največjimi simpatijami tudi v javnosti. V vladnih krogih pa, ko so za ta sklep zvedeli, se je opazil strah pred javno sodbo. Ljudska sodba je najtežja, proti njej namreč ni nobenega rekurza.

Izjava dr. Korošca.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Predsednik Jugosl. kluba dr. Korošec je danes sprejel časnikarje in jim dal na njihovo prošnjo sledečo izjavo:

»Nam, ki nismo aktivno sodelovali v poslednji krizi, se zdi, kot da se je pred nami odigrala velika komedija, pri kateri je posebno publika prišla na svoj račun, ker je bilo dovolj prilike, da se osmeši glavni junak v komediji, g. Stipica Radić. Od vseh strani je dobival udarce in odšel je s pozorišča med splošnim smehom. Radić ni dorasel svojim partnerjem v vladi. Izgubljal je bitko za bitko. Po tej krizi je ostalo vse pri starem. Samo Radić je odšel iz bitke z novimi ranami.

Toda igra, ki so jo hoteli vprizoriti z demokratsko stranko, se ni zaključila za radikalni del vlade tako srečno kot z Radićem. Demokratska stranka je čvrsto ostala na svojem protikorupcionističnem stališču in ga krepko naglasila. Vladni posredovavci pa so vzbudili upravičeno sumnjo, da jim do preganjanja korupcije vsaj v lastnih vrstah ni mnogo. To je zelo nevarna zmaga vlade. Ljudske mase so namreč radi korupcije v naši državi tako ogorčene, da se mora danes, ko v celi Evropi vre, s tem resno računati.

Edini pozitivni uspeh, ki ga je prinesla ta kriza, je ta, da se je z Jovanovičevim nastopom odstranila nevarnost, da bi se zopet vrnil režim Pašić-Pribičević. Mislim, da je to zgodovinski dogodek in da za javnost ni dovolj

Novi boji na Poljskem.

Varšava, 18. maja. (Izv.) Včeraj se je ob veliki udeležbi ljudstva in zastopstva vlade ter državnega zbora izvršil slovesen pogreb ob zadnjih dogodkih padlih žrtev. Poštne, brzojavne in telefonske zveze zopet normalno poslujejo. Vojaška kontrola nad poročevalsko službo je ukinjena.

Berlin, 18. maja. (Izv.) Po poročilu mnogih listov so na Pomorjanskem nasprotniki Pilsudskega sestavili novo vlado, ki organizira tudi vojaške čete pod vodstvom generala

Hallerja. Pri včerajšnjih pogajanjih, ki so se vršila med obema vladama, je prišlo do popolnega preloma. Kavalerijske čete generala Hallerja in Pilsudskega so pričele nove boje. Baje šteje sedaj Hallerjeva armada 24.000 mož.

Varšava, 18. maja. (Izv.) Ker je mnogo ranjenecov iz zadnjih bojev v bolnišnicah umrlo, se je število mrtvih zvišalo na 310. Maršal Pilsudski je obolel in se ne more več udeleževati ministrskih sej.

Zborovanje komisije za razorožitveno konferenco.

Ženeva, 18. maja. (Izv.) Danes ob 11 dop. je pričela zborovati prva sekcija komisije za mednarodno razorožitveno konferenco. Udeležujejo se seji zastopniki 20 držav in sicer Francije, Anglije, Italije, Japonske, Brazilije, Španije, Češkoslovaške, Belgije, Urugvaya in Švedske, ki imajo zastopnike pri svetu Društva narodov. Od držav, ki niso zastopane pri Društvu narodov so zastopane sledeče: Združene države ameriške, Nemčije, Bolgarija, Romunija, Jugoslavija, Poljska, Finska, Holandija, Chile in Argentina. Sovjetska Rusija, je kakor znano, svojo udeležbo odklonila.

Ženeva, 13. maja. (Izv.) Prvo sejo pri-

Hudi boji v Maroku.

Tanger, 18. maja. (Izv.) Po poročilih iz Alhucemasa so imeli Španci pri zadnjih operacijah proti Rifom velike izgube. En oddelek tujskih čet je skoro popolnoma razbit. Tudi na zapadni fronti so divjali hudi boji in so imele španske čete veliko izgub.

Po stavki v Angliji.

London, 18. maja. (Izv.) Splošna stavka je popolnoma končana in se bo v nekaj dneh povsod zopet pričelo popolnoma normalno z delom. Vsa pozornost je sedaj obrnjena na rešitev premogarske krize. Rudarska internacionala je poslala na vse pokrajinske zveze vprašanja na katere naj odgovore, da bo na podlagi teh mnenj mogel glavni tajnik pričeti pogajanja z Baldwinom. V četrtek se bo vršila

plenarna seja rudarjev nakar se bodo pričela pogajanja z Baldwinom.

London, 18. maja. (Izv.) Število prostovoljcev ob zadnji generalni stavki je znašalo nad 51.000.

London, 18. maja. (Izv.) Stališče rudarjev napram Baldwinovim posredovalnim predlogom še ni znano, ker še niso vsi zastopniki posameznih okrajev podali izjav. Rudarji v Wigan so odklonili Baldwinove pogoje. Rudniški podjetniki dementirajo vest, da so oni proti predlogom Baldwinu za rešitev rudarske krize.

OGRSKI PRORAČUN.

Budimpešta, 18. maja. (Izv.) Parlament je hčunal razpravo o proračunu notranjega ministrstva in preide k razpravi o ministrstvu narodnega zdravja.

zazapazila in naglasila. S tem se je odstranila glavna zapreka za evolucijo narodnega spoznanja. Samo je za to evolucijo potreben spodobnejši taktik in politik kakor je Stjepan Radić, ki leto dni ni znal in ni vedel tega vprašanja razviti, marveč se je igral s temi frazami, kakor mačka z mišjo.

Slovenci so se v tej krizi zopet mogli prepričati, da z njihovim narodnim življenjem in z njihovimi potrebami v Belgradu ne računajo. Imamo sicer prijatelje, toda ti niso v vladi. Mi smo za Belgrad dobri za davke in za gospodarsko eksploatacijo. Služiti moramo kot objekt, ne smemo pa nastopati kot subjekt. Pucelj ni predstavitelj slovenske narodne volje, niti ne bo pomagal do zmage. Postal je suženj Radića, ki hoče tudi Slovence zaplesti v svojo nesolidno in neresno politično igro. Neplodnost sedanje hrvatske politike mora tudi Slovence odbiti od Radića in jih privržati na stranko, ki je edina voljna slovenskemu narodu priboriti pogoje za svobodno, gospodarsko in kulturno življenje s pomočjo naših srbskih in hrvatskih prijateljev.

Seja in sklepi opozicije.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Davi so se zastopniki opozicijskih skupin zbrali in razgovarjali posebno o dogodkih, ki so dovedli do III. Uzunovičeve vlade. Po daljšem pretresu pol žaja so sklenili nadaljevati svoj program proti korupciji in nezakonitemu postopanju oblasti in za olajšanje gospodarsko-finančne krize. Opozicija je ugotovila, da mora Uzunovičeva vlada takoj začeti s tem, da predloži zakon o korupciji. Ako je Uzunovičeva vlada II. pred tem vprašanjem zbežala, mora Uzunovičeva vlada III. sprejeti rešitev večine narodne skupščine v tem pogledu.

Položaj je tako težek, da je treba misliti tudi na to, da se olajša gospodarska in fin. kriza. Opozicija je svoje predloge že stavila. Po teh predlogih bi se moglo takoj privarčevati najmanj 500 milj. Din, pozneje pa preko 1 milijarde. Ravnotako je opozicija sklenila, da se takoj, čim se sestane narodna skupščina, prične razprava o nujnem zakonskem

načrtu o pobijanju korupcije, ki ga je predložila. Vsaka skupina bi določila po enega govornika, ki bi v smislu poslovnika govoril o tem predmetu. Material za pravico je že zbran. Razporejen je tako, da bi nihče ne ponavljal iste stvari.

Tudi snov o gospodarski krizi je opozicija zbrala. Določena sta po dva govornika. Eden bi govoril v generalni, drugi v specialni debati, o gospodarski in finančni krizi. V imenu demokratov bi govorili Šeferov, Veljković, Marinković, Jugoslovanski klub: Kulovec, Vesjenjak, Pušenjak; muslimani: Hrasnica; zemljoradniki: Vujičević, Moskovljević, Kraft. Sodeloval bi tudi po en član Jovanovičevega kluba z govorniki, ki se bodo pozneje določili iz vrst njegovih pristašev.

Končno je ožji blok opozicije prišel do prepričanja, kakor poročamo na drugem mestu, da nova vlada, ki je padla pri vprašanju korupcije, pri pogajanjih za novo sestavo vlade ni hotela sprejeti predloga opozicije za zakon o korupciji in da nima volje, nastopiti proti korupciji. Zato je ožji opozicijski blok sklenil prirediti shode v Ljubljani, Zagrebu, Belgradu, Sarajevu, Skoplju, Subotici in drugod. Na teh shodih bodo govorili vsi poslanci opozicije. Prvi shod se bo vršil po dosedanjih načrtih 30. maja v Ljubljani.

Vlada pripravila - prazne obljube.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Nova Uzunovič-Puceljeva vlada je imela danes prvo sejo. Po seji so ministri izjavljali, da se je govorilo o programu. Odveč bi bilo ponavljati, kakšen je ta program, ker smo tekom časa, odkar je Radić na vladi, videli vlado vedno razpravljati o programih. Ni pa izdelala niti ene točke, ki si jo je stavila. Obljubljajo se zopet starejši zakoni, ki se obljubljajo že cela leta. Te obljube so zasedaj samo efemerne, ker morajo o vsem tem razpravljati skupščinski odbori. Dejanska vlada ne more skupščini ničesar predložiti, ker ni dopustila, da bi skupščinski odbori mogli delovati. Pucelj je po današnji seji s salonskim vozom odpotoval v Vel. Lašče.

Radlč bo interniran.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Popoldansko časopisje poroča o Stjepanu Radiću. Posebno naglašajo njegovo izjavo, da je pristal na to, da se mu postavi nagobčnik na usta, da ne bo mogel več govoriti. Z ozirom na to ugotavlja časopisje sledeče:

»Po končanih pogajanjih in uspehih za nadaljnje sodelovanje z radikali, je Stjepan Radić sredi zapustil Belgrad. V Zagrebu ostane nekaj dni, dokler se definitivno ne sklene njegova nadaljna usoda. Kakor znano, je Radić poleg ostalih obvez sprejel tudi to, da se bo pustil za dva meseca internirati, da ne bo vladni prizadeval neprijetnosti s svojo prisotnostjo in s svojim delom.«

Uzunović misli, da bi za stabilnost nove vlade bilo dobro, če g. Radić ne bi neposredno vplival na svoje poslance. Zato je zahteval, da Radić vsaj za gotov čas odide. Radić mora v internacijo. Ni se še pa določil kraj za internacijo. To pa bo najnujnejši posel nove vlade. Danes se je trdilo, da vlada želi, da Radić sploh ne bi ostal v naši državi, marveč da odide daleč v kakšno kopališče »na zdravljenje«. Dobil je dovoljenje samo za to, da sme imeti pred internacijo dva shoda, nato pa hajd.

Dva tabora.

Burni politični dogodki zadnjih dni so se končno razpletli tako, kakor menda nihče ni pričakoval. Sploh ni mogel pričakovati takega konca, kdor je navajen z zdravimi možgani presojati stvari na njihovo smiselnost, logičnost in smotrenost, brez katerih se neha vsaka stvar in tudi politika, in pa kdor navsezadnje še kaj veruje v čast, poštenje, moralo.

Toda pri nas smo postali zares dežela neomejenih možnosti. Pri nas je vse mogoče: tudi najneverjetnejša, najabsurdnejša in pa — najgrša stvar že. Sicer pravijo: politična pesem — grda pesem, toda pri nas je ta pesem že naravnost ostudna. In če človek premišljuje vse to, kar se je odigralo te dni na naši politični pozornici, ga obhaja samo en čut — čut globokega sramovanja.

Da, priznamo: mi smo v veliki gesti, ki jo je pokazala narodna skupščina na 14. maja, videli nekaj ko svetlo znamenje preokreta na bolje, prehoda v čistejšo, solidnejšo razmero, začetka novega, zdravega državnega življenja in dela. Verovali smo v to znamenje, ker smo kljub vsem žalostnim izkušnjam še vedno zapupali v politično moralo. Priznamo: Zmotili smo se. Zdaj vidimo vso frivolno igrjo, ki se tu počenja z državnimi in ljudskimi interesi, vidimo, kako se Pašičev tabor ne straši nobenega sredstva, kadar gre za to, da se obdrži na oblasti, in vidimo, kako popolnoma brezmočna igračka v rokah radikalov je g. Stjepan Radić.

In efekt cele te krize, njenega ostanka in izvršetka je zopet en in isti: Korupcija. Iz korupcije je kriza nastala in v korupcijo se je spet povrnila. Pa če kdo ne bi vedel, kaj je korupcija, bi mu zdaj lahko pokazali: glej, prijatelj, način kako se je rešila ta kriza, to je korupcija. To je korupcija korupcije. In zdaj se še-le prav vidi, kako koruptne razmere vladajo v naši državi.

Toda: naj si je korupcija še tako velika, naj si je korupcija tudi zdaj zopet zmagala, in naj se korupcija še tako dolgo drži na oblasti, svoji usodi korupcionisti ne bodo odšli. Kajti naj je tudi vse koruptno, eden ni korumpiran — in to je narod.

Najmanj pa je korumpiran naš slovenski narod. In ta naš narod, naše ljudstvo z budnim očesom zasleduje vse dogodke in jih zna dobro presoditi in pretehtati na vse strani. Zato se naše ljudstvo tudi ne da preslepiti. Dobro ve, kje je resnica in kje je laž, kje je poštenje, a kje nepoštenje. Dobro ve, kdo je pošteno delal za ljudske interese, a kdo je z njimi le kupčeval; kdo se je odločno bojeval proti korupciji, a kdo jo je samo podpiral. In o tem bo ljudstvo izreklo svojo sodbo, ko pride dan obračuna.

Tista stranka pa, ki lahko vsak trenutek s ponosnim čelom in čisto vestjo stopi pred slovensko ljudstvo, da položi račun za svoje delo, to je naša SLS. Na njenem ščitni ni nobenega madeža. Njena politika je bila vseh ted sedem let samo politika poštenja. Ta politika pa je še vedno povsod na svetu končno zmagala; zmagala bo tudi v naši državi!

Lep napredek HPS v Dalmaciji.

Split, 18. maja. (Izv.) Po dosedaj znanih rezultatih v občinskih volitvah je položaj sledeč: Radićevci imajo večino v občini in severni Dalmaciji, toda po številu glasov so zadovoljni za eno tretjino od volitev 1. 1925. Oslabljeni so izšli iz volitev samostojni demokrati in radikali. Federalisti so imeli, razen v Splitu, zelo slabe uspehe. Hrvatska puška stranka je napredovala v Sinju za 900 glasov, v Imotskem za 300, v Šibeniku za 240. Po dosedanjih rezultatih je dobila HPS v splitski oblasti skupno 98 mandatov, dočim rezultati iz dubrovnške oblasti še niso povsem znani. Razporeditev za HPS je bilo zelo dobro in se bo v prihodnje razširila še bolje. V Splitu bi HPS imela dobiti dva mandata, toda okrajni glavar je sporni mandat prisodil nečustanskemu bloku. HPS je vložila pritožbo.

Zavezniki se že napadajo.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Proti novi vladi so radikali že pričeli z napadi. Drž. podtajnik v notranjem ministrstvu dr. Pernar je namreč premestil dva okrajna glavarja v Sremu in je to storil na lastno pest. Radi tega so radikali poslanci dvignili velikanski protest. Znani Pašičev pristaš poslanec Ljuba Popović je takoj poslal pismo vprašanje predsedniku vlade, notranjemu ministru in predsedniku radikalnega kluba, v katerem zahteva energično akcijo proti temu postopanju radićevcev. Pašičevci sploh mislijo, da Radićevi ministri ne smejo storiti nobenega koraka in nobene premestitve brez poprejšnje odobritve radikalnega kluba. Ta prvi incident je najlepše znamenje za slogo, ki vlada v vladnih krogih in za dolgo življenja sedanje vladne večine.

PRIHODNJA SEJA SKUPŠČINE.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Po sporazumu vlade s predsednikom skupščine se bo vršila prva seja narodne skupščine v sredo, 26. maja. Na dnevnem redu je določitev dnevnega reda prihodnje seje.

Samostojno demokratsko časopisje prinaša o volitvah zelo netočna poročila in poroča, da je dobila HPS v splitski oblasti samo 4 mandate.

NINČIČ V RIM IN PARIZ.

Belgrad, 18. maja. (Izv.) Zunanji minister Ninčič bo nocoj ali jutri odpotoval v Ženevo, da prisostvuje konferencam razorožitvene komisije, ki je pričela s svojim delovanjem. Pri tej priliki se bo Ninčič dalj časa zadržal v Rimu in najbrže bo šel tudi v Pariz.

PANGALOS IŠČE MINISTRKEGA PREDSEDNIKA.

Grški diktator Pangalos je ponudil mesto ministrskega predsednika generalu Parasceopoulos-u, ki je pristaš venicelistov. V letih 1917—1920 je bil generalisimus grške vojske. Trenotno biva Parasceopoulos v Franciji in se še ni odločil ali naj sprejme ponudbo. Če bi jo sprejel, bi to pomenilo znatno pomirjenje Pangalosa z venicelisti.

ZAKON O STROKOVNIH ORGANIZACIJAH V ITALIJI.

Rim, 18. maja. (Izv.) »Tribuna« poroča, da je ministrski svet končno odobril novi zakon o strokovnih organizacijah. Novo strokovno ministrstvo bo prevzel predsednik Mussolini.

POPLAVE V ITALIJI.

Rim, 18. maja. (Izv.) V zgornji Italiji divjajo veliki viharji z nevihtami. Ob genovski obali so vse telefonske in brzojavne naprave razdrte.

Rim, 18. maja. (Izv.) V Veroni so v narastli Adiži našli 3 trupla. Tudi Pad je narastel zelo visoko in prestopil bregove. V Piacenzi stoji reka 9.55 m nad normalo in so ljudje že pričeli prazniti hiše. Železniška praga z Milanom je prekinjena.

HUDI NALIVI V ŠVICI.

Berlin, 18. maja. (Izv.) Neprestano deževje je napravilo v italijanskem delu Švice veliko škodo. V jezeru Lago Maggiore se je površina vode zvišala za poldrugi meter. V Locarno stoji ceste pod vodo. Promet na centovalski železnici je ukinjen. Na progi Visp—Zermatt se je na več mestih posula zemlja. Dežuje še vedno.

Mohamed VI. umrl.

Pariz, 18. maja zv. Zadnji turški sultan Mohamed VI. je v San Remo včeraj umrl. Počel je kapi.

Bivši sultan Mohamed VI. je bil rojen 1861 kot sin velikega sultana Abdul-Medšid-Kana. 3. julija 1918 je nastopil vladno za svojim bratom Ghasi Mohamed Rešad Kanom V. Ker je bil najmlajši brat svojega prednika, ni pričakoval, da pride na oblast. Šele ko je princ Jusuf Izzeddin leta 1916 nenadoma umrl, je postal princ Vahid Eddin, kakor se je poprej imenoval Mohamed V., prestolonaslednik. L. 1916 je obiskal Dunaj in sklenil zvezo z Avstrijo in Nemčijo. Po prevratu so Antantne čete zasedle Carigrad. Ko je Mustafa Kemal paša organiziral odpor in sklenil mir ga je Mohamed obsodil na vislice. Kemal je zmagal in narodna skupščina je 1. novemb. 1922 Mohameda VI. odstavila in ga zapodila iz Turčije. Obdolžili so ga sodelovanja pri vstaji Kurdiv in ga v odsotnosti obsodili na smrt.

BORBA PROTI FAŠIZMU NA ČESKEM.

Združene narodne organizacije so začele s široko akcijo proti fašizmu. Socialisti bodo postavili interpelacijo v zbornici. Voditelj socialistov bivši minister Bechyně zahteva odločitev načelnika generalnega štaba Guida, češ da podpira češke fašiste.

Kolesa! samo pri Goreu (palača Ljubljanske kreditne banke).

Dr. Marks -- državni kancier.

Nemčija se je zopet izročila vodstvu katoliškega moža. Dr. Marks je po pogajanjih z nemško ljudsko stranko sporočil Hindenburgu, da je pripravljen sprejeti njegovo povabilo na kancierski sedež. S tem nastopa že četrta doba v povojni Nemčiji, v kateri vodi katoliški centum — Fehrenbach, dr. Wirth, dr. Marks in sedaj zopet Marks — usodo nemške republike.

Kadar je Nemčija bila v največjih težavah, pred rešitvijo najhujših problemov, tedaj je nehalo nasprotje protestantske večine, v vodo so padli vsi pomisleki proti stranki z izrazitim katoliškim programom — tedaj je vselej Nemčija poklicala katoliški centum na vrhovno mesto državne uprave.

Tako sedaj. Nakopičili so se notranje politični oblaki nad berlinskim ozračjem. Vprašanja odškodnine za premoženje knežjih rodbin dr. Luther ni mogel rešiti. Luther je postavil svojega moža v finančnem resoru in zunanji politiki, v notranji pa je odpovedal. Naravnost žalostno se je moral posloviti mož, ki je brezdvomno vklesal svoje ime v zgodovino restavracije Nemčije. Vprašanje državne zastave, ki je itak rešena z ustavo, je na željo svoje diplomacije načel v trenutku, ko so privrele vsled odškodninskega vprašanja vse strankarsko-politične strasti na dan. Kot človek brez političnega instinkta je Luther mislil rešiti vprašanje državne zastave kot je rešil že toliko drugih vsakodnevnih upravnih vprašanj. Tako se mu je zgodilo, da ga je v zbornici zapustila desnica in levica, da ga je parlament naravnost izsmejal in stranka njegovega notranjega ministra mu je izposlovala nezaupnico.

Med tem je prišel na dan še dalekosežen načrt monarhistov-fašistov za državni udar.

V takem položaju se je Hindenburg obrnil na Centrum s prošnjo naj imenuje kancierja. Prvi centumov kandidat dr. Adenauer je nalletel na težkoče pri nemški ljudski stranki. Taista stranka pa je po dr. Stresemannu predlagala dr. Marksa, ki je sklenil s strankami vladne koalicije sledeče smernice za bližnjo prihodnost:

1. Ker je treba sedanjo krizo nemudoma rešiti, sestavijo dosedanje stranke manjšinski kabinet.

2. Vsled zunanje in notranje položaja je treba pristopiti takoj k sestavi močne vlade, ki bo imela za sabo večino zbornice.

3. Za sestavo večine pridejo v poštev samo stranke, ki priznavajo veljavnost dosedanjih mednarodnih dogovorov in odobravajo dosedanje zunanjo politiko.

Najvažnejša je zadnja točka, ki veže nemško ljudsko stranko, da se ne bo spustila v kako sodelovanje z monarhistično desnico in je nujen apel na socialne demokrate, da vstopijo, kot soustvaritelji weimarske ustave v kabinet in preprečijo rušitev dosedanjega restavracijskega dela s strani desnice.

S tem si je Marks ustvaril trdna tla in se zavaroval kolikor je pač mogoče.

Vse časopisje od zmerne desnice do komunistov trdi, da je dr. Marks najboljši človek za sedanjo dobo. Z neverjetno dobrohotnostjo ga je sprejela tudi protestantska javnost. Centumov kancier pomeni pomirjenje, pomeni odločno republikansko smer, pomeni socialno pravičnost, pomeni zaupanje in ugled na zunaj. Tako piše te dni objektivno nemško in avstrijsko časopisje.

Kabinet se je v prvi seji pečal z vprašanjem odškodnine knežjim rodbinam. 20. julija se bo vršilo ljudsko glasovanje. Ta prvi nemški plebiscit, ki naj da odgovor na vprašanje ali se naj premoženje bivših knežjih rodbin konfiscira brez odškodnine ali ne, bo pač najtežja preizkušnja za vlado in vse stranke brez izjeme. Povdarili smo že v našem listu, da komunisti hočejo pri tej priliki odločilno udariti v vso konstrukcijo nemške politike in izvesti prvi generalni napad na tiste plasti življenja, ki jim je sicer nepristopno. Komunisti imajo zase strašno orožje. Knezi in njihove rodbine zahtevajo za vsak košček premoženja, za vsako rento, za vsako čast, sploh za vsako ugodnost, ki so se ji morali odpovedati ogromne odškodnine. Nemško ljudstvo, ki je trpelo vso grozo inflacije, brezposelnosti in plačnje reparacije, je več kot ogorčeno nad temi zahtevami. Take razmere so pač najugodnejše za volivno geslo: razlastitev. — Toda prav nič manj divje pa ne nastopa desnica in brani zahteve svojih ljubljencev — knezov — s tem, da levico obdelava s tatovi in roparji.

Centrum bo vodil ta boj. Marks, ki si je preko obtožb o izdajstvu upal v London in podpisal Dawesov načrt, Marks, ki ima še sloves levičarskega kandidata za predsednika republike in dr. Brauns, ki je že pet let neprestano v vseh vladah delavski minister, sta osebnosti, ki dajeta največ garancij, da bo Nemčija prebredla to notranjo krizo brez krvi. Centrum je znova poklican, da reši Nemčijo.

Berlin, 18. maja. (Izv.) Novi kancier dr. Marks bo danes prebral vladno deklaracijo. Dobrohotna opozicija socialnih demokratov mu je zagotovila. Vladno izjavo bodo vse stranke prijazno sprejele. V kabinetu ni nikakih drugih sprememb, le ministrstvo pravde je prevzel mesto Marksa dr. Bell, bivši minister član centuma.

Naša politika

△ Hud maček, ki je zavladal v taboru SDS, ker se ni v Belgradu pri reševanju krize prav nihče spomnil ne na Pribičevića ne na Žerjavo, dasi sta se odločivnim faktorjem ves čas z vso viličnostjo ponujala, hočejo nekoliko ozdraviti s tem, da kažejo na »razočarane klerikalce«. Naša stranka pa nima nobenega vzroka biti razočarana, ker se ji nikakor ne mudi, da bi zasedla ministrske stolce v Belgradu, ampak zaupa v to, da pride trenutek, ko bo sila razmer ustvarila nujno tak položaj, da bodo vsi pošteti elementi te države mogli združeni vzeti v roke vodstvo države, katero so razni PP in RR režimi pritirali na rob prepada. Ta trenutek bo nastopil tem prejšim bolj se bodo korupcionistični elementi posluževali raznih manevrov, da obdržijo na vladi režim, ki jim prija. Tem hujši bo njegov padeč! Zato tudi nihče ni pričakoval niti želel niti je sploh mogoče, da bi Pašičeva senca, gospod Uzunović, prišel vabit dr. Korošca, naj vstopi v vlado, katera noče začeti boja zoper korupcijo. V Belgradu predobro poznajo Jugoslovanski klub in njegovega načelnika dr. Korošca, da bi si upali priti preden s tako ponudbo. Razočarani morejo torej biti in dejansko so le gospodje samostojni demokrati, ki so že mesec dni oznanjali po svojih listih, da se bo g. Pašič moral obrniti le nanje, da »rešijo državo«, da je SDS »središče političnega položaja« in da bo nujno »vajeti države moral vzeti v roke mesija Jugoslavije g. Svetozar Pribičević«. Tem hujši jih mora boleti, da se gg. Pašič in Uzunović res nista obrnila na SDS, dasi je obetala po »Jutru«, da ne bo dregala v nevarno sršenovo gnezdo korupcije, ampak le delala za »edinstvo nacija«, tako približno kakor dela zanj Nikola Pašič in vsa njegova spoštovana tovarišija v Belgradu. Sedaj, ko iz vsega tega ni nič, pa gospodje samostojni demokrati lahko nadaljujejo svoje razgovore pod lipo.

△ Smolo imajo Hrvati z Radićem. Glede na poslednje politične manevre g. Radića piše »Hrvat«: »Radić je gonil lisico, izgnal pa je volka in pri tem napravil neizmerno uslugo Nikoli Pašiću. Za Radića je sploh usodno to, da vedno dela to, kar je v prilog Pašiću. Radić ni hotel v konstituantno in to je bilo za Pašića dobro, da se je prerinil z vidovdanske ustavo, ki bi sicer ne bila nikdar sprejeta. Radić je šel v Moskvo in s tem dal Pašiću v roke najmočnejše orožje proti Hrvatom, katere je mogel Pašič neusmiljeno preganjati z blagoslovom in odobravanjem cele Evrope. Radić je končno i sedaj, ko je bil Pašič v največjih škripcih, dal Pašiću roko v pomoč pri vprašanju korupcije. Ali je to usoda ali samo Radićeva neposobnost...« »Hrvat« bi si prihranil dolga razmotrivanja, če bi enostavno pribil: Gliha vkup štriha.

△ Občinske volitve v Dalmaciji. Hrvatski listi živahno komentirajo izid občinskih volitev v Dalmaciji: Predvsem ugotavljajo, da so absolutno zmagale hrvatske stranke in da je Dalmacija hrvatska. Izid volitev je poparil beograjske kroge, prvič, ker radikalna stranka ni dosegla napovedanega uspeha in drugič, ker se je komunistično gibanje celo med kmet-skim prebivalstvom močno okrepilo. V notranjem ministrstvu se vrše razgovori, kaj proti temu ukreniti.

Nekaj poročil o 'Norge'.

Frederic Ramm, poročevalec za najrazličnejše časopise, pripoveduje, kako so se na tečaju ob praznovanju odkritja, kako je Omdal ves čas od tečaja do rtiča Barrow pazljivo gledal, če bi kaj videl; 2000 km meri ta razdalja pa niso videli prav nič. Na takozvanem ledenem tečaju, središču neznane sveta, 84 s. š., so si smehljajoč še podajali roke. V Norvegi so bili na Amundsena jezni, ker ni tam pristal, čeprav je brzojavil in prosil za 100 mož, ki naj bi mu pomagali pri pristanku zrakoplova.

Rüser-Larsen prvi, da so se na tečaju z opazovanjem precej zamudili. Spustili so se dol na 30 metrov, pozneje se pa zopet dvignili na 1300 do 1400 metrov. Vsega skupaj so bili v zraku tri dni, 72 ur. V Teller so prišli zelo utrujeni, a prav dobre volje. Pred pristankom so vrgli sidro dol in drugi mehanik Ardinose je spustil na tla, da je vodil pristajanje. Sicer je bil veter precej hud, a se je kljub temu vse srečno končalo. Napravili so par posnetkov za kino in so nato zrakoplov izpraznili, v 30 minutah, potem pa pod vodstvom Nobila narazen vzeli. Posamezne dele bodo morda pozneje spet sestavili, če bo treba. Amundsens ugotavlja, da je zmeraj natančno vedel, kj se »Norge« nahaja. Poročnik Omdal hvali stroje, ki so vseskozi brezhibno delovali in so svojo nalogo sijajno izvršili. — V Italiji seveda velikanski halo, vsa javna poslopja v zastavah; zvonovi na Kapitolu so zvonili poslanci v parlamentu so se ob poročilu srečne vrnitve dvignili s sedežev.

NOBILE BO ODLIKOVAN.

Rim, 18. maja. (Izv.) Kakor poročajo listi, bo kapitan Nobile odlikovan z zlato svetinjo za znanstvene zasluge in imenovan za generala pri italijanskem zračnem brodogradu. Poleg tega bo imenovan za častnega meščana Rima.

Gradimo STADION
- kupujmo srečke!

Kaj se godi doma

Narodni blok v Mariboru

Maribor, 18. maj.

»Nedeljski »Slovenec« je poročal, da je SDS skupina v mariborskem občinskem svetu imela posvetovanje z zastopniki socialistov in da se je to poznalo tudi v občinskem svetu. To resnično poročilo zavrača »Tabor« z dne 18. t. m. kot grd in lažljiv napad na SDS v Mariboru. Očita nam zahrbtnost in zastrupljenje vodnjakov.

Da pa je naše poročilo bilo istinito, dokazuje »Jutro« 18. t. m., ki potrjuje naše poročilo, ga pa zavrača, zakaj mi to demokratom očitamo, če se oni, ki so dejansko člani narodnega bloka posvetujejo s socialisti za delovno večino v Mariboru. Da to svoje posvetovanje opravičijo in zakrijejo, navajajo, da je nekoč tudi SLS nastopila s socialisti proti SDS. Tega sicer ne pove, da SLS tedaj, če je kdaj nastopila, ni bila v nobenem narodnem bloku s SDS, kakor je zdaj SDS s SLS. To postopanje SDS se mora torej smatrati s popolnoma drugega vidika. Zato odvrčamo od sebe sum, da hočemo mi razbiti narodni blok, ker SLS drži dano besedo, četudi večkrat na lastno strankino škodo, da je le v splošno korist naroda.

S svojim poročilom tudi nismo načeli debate o narodnosti brez vzroka. SDS člani vedo, za kaj gre. In z očitkom g. županu, da pusti nemškemu obč. svetniku, ki slovenski ne zna, nemško govoriti, niso mogli nam dokazati, da nismo lojalni v Nar. bloku, niti ne opravičiti svojega postopanja, ki ugledu Narodnega bloka niti najmanj ni služilo.

Gotovo je Maribor mesto, kjer naj bi slovenske stranke drugače običajno in splošno medstrankarsko napetost popustile in se medsebojno podpirale, da napreduje slovenski življenjski, slovenska črta našega mesta. SLS se je tega zavedala in je šla v resnici do skrajnosti, kar je mogla popustiti. Nasprotno pa dela SDS. Ako je Maribor res tako mesto, zakaj pa delajo SDS krogi s tako silo proti vsakemu drugemu, ki naj bi v Mariboru deloval, pa ni za gotovo njihov? Zakaj tak zahrbtni boj zoper vsakega nedemokratskega profesorja, zdravnika, advokata, trgovca, podjetnika? Pa naj bodo kdorkoli izmed naštetih že tako navdušeni in delavni Slovenci, naj bodo poštvalni do skrajnosti, če niso demokrati, jih SDS preganja kakor bi jih preganjali — narodni nasprotniki ali še bolj.

Narodni blok v Mariboru bo imel pred seboj lepo bodočnost in lepo delo, pa tudi lepe uspehe, a nikdar ne moremo pristati na to, da se na račun Narodnega bloka toliko greši. Narodni blok ni bil potreben za tlakovanje cest in pometanje ulic, pač pa je in bo ostal potreben za vsesplošno narodno kulturno sodelovanje in upoštevanje vseh narodnih krogov v mestu in okolici. Zato naj se SDS le vpraša, koliko je v tem oziru imela pred očmi skupne narodne koristi Slovencev v Mariboru in naj nam razjasni ona številna preganjanja ysega kar ni strankarsko njihovega!

Ker govorimo odkrito in nimamo nobenih posebnih sestankov z drugimi, nismo zahrtni. Ker govorimo resnico in je ne prikrivamo, nismo lažnivci. Ker pustimo temu, ki ne zna slovenski, nemško govoriti, pa žrtvujemo strankarske koristi v prid skupni narodni stvari, nismo izdajalci. SLS in njen klub v Narodnem bloku sta lahko ponosna na svoje delo, ki je veliko in ki priča, da SLS ni pozabila ne svojega narodnega ne svojega delovnega programa. In ako jo zato »Tabor« in »Jutro« napadeta, ne bo s tem — konec debte.

Šolske skrbi v Mariboru

Mesto Maribor se še od prevrata bori s pomanjkanjem prostora za ljudskošolske razrede. Mesto je po vojni precej napredovalo po številu prebivalstva, tudi število ljudsko šolo obiskujočih otrok je zelo naraslo, tako da jih je danes že okrog 3000, šola se pa ni zgradila nobena, eno je celo zasedla država ter namestila v njej policijski komisariat. Že nekdanji so bili vsi razredi prenapolnjeni in nekaj časa so morali celo uvesti deljen pouk, da se je lahko poučevalo vse šolobvezne otroke. Z raznimi adaptacijami je sicer preteklo leto občina te nedostanke že odpravila, toda letos zopet grozi pomanjkanje prostora. Enako je na meščanskih šolah, zlasti na deški, ki je samo ena v Mariboru, dočim je za deklice bolj preskrbljeno, imajo dve meščanski šoli in še šolo šolskih sester.

Mnogo je kriv naval okoliških otrok na mestne šole. Okoliške občine imajo sicer svoje ljudske šole, toda mnogo staršev pošilja svoje otroke v mesto, meščanske šole pa v okolici itak ni. Otroci iz okolice morajo plačevati na mestnih šolah posebno šolnino. Sedaj jih obiskuje okrog 600 mestne ljudske in meščanske šole.

Dolgo časa je že v načrtu mestne občine zgradba novega šolskega poslopja za ljudsko in meščansko šolo, ki bi stalo nekeje na desnem bregu Drave. Občinski svet je storil že tozadevne konkretne sklepe ter sklenil sezidati novo šolsko poslopje na oglu Valvazorjeve in Smoletove ulice. Nova stavba je proračunana na 6 milijonov dinarjev, in sicer staba sama na 4 in pol milijona in oprema 1 in pol milijona dinarjev.

Nova šola bi bila namenjena v prvi vrsti otrokom iz okoliških občin Pobrežja in Studencev, da se tako razbremenijo razredi v mestu. Premestila bi se v novo poslopje tudi ženska ljudska šola iz dosedanjih prostorov poleg Magdalenske cerkve, ki absolutno ne odgovarja svojemu namenu. Ker bi imele od nove šole pred vsem korist okoliške občine, zato bi bilo umestno, da prispevajo gotove zneske k zgradbi.

Na svoji zadnji seji je občinski svet obširno razpravljal o tem. Predlagalo se je, da naj se uvede za otroke iz okoliških občin zelo visoka šolnina; predlagalo se je tudi za slučaj, da občine ne bi privolile pomagati mestu pri graditvi nove šole z večjimi prispevki, naj se izpišejo iz mestnih šol otroci iz okolice. Oba predloga sta bila odklonjena. Simpatičen je predlog krajnega zastopa, ki nudi kot svoj prispevek poldrugi milijon dinarjev, katerega bi izplačal v letnih obrokih.

Graditev nove šole je pred vsem sedaj odvisna od posojila, kojega namerava občina najeti, ker iz lastnih tekočih sredstev bi bilo tak načrt nemogoče izvesti. Stvar pa je že nujna in se mora rešiti še tekom tekočega in prihodnjega leta, drugače bo pouk na šolah zopet zaostajal.

Jugoslovansko gozdarsko društvo,

podružnica v Ljubljani, je zborovala 14. in 15. maja v Ptuj. Zborovalci so prihajali že dopoldne dne 14. t. m. ter si ogledali mesto. Nekateri so se priključili akademikom gradbenikom iz Ljubljane, ki so tudi bili tedaj v Ptuj. Popoldne se je vršilo v veliki dvorani mestne hiše glavno zborovanje. Vodil je zborovanje dr. Lovrenčič z Vrhnike. Dočim je imelo to zborovanje značaj letnega občnega zbora, mu je sledilo ob 17. uri oficijelno, na katerem so gozdarji pozdravili oficijelne povablence; za mestno občino je zborovalce pozdravil g. župan dr. Senčar, za Muzejsko društvo pa okr. sodnik dr. Vladimir Travner. Sledila je razprava o temi: »Liberalizem v gozdarstvu«. Zvečer je bila v Župančičevi gostilni skupna večerja, pri kateri je prepeval oktet Slovenskega pevskega društva v Ptuj.

Dne 15. maja se je vršil izlet zborovalcev v gozdove grofa Herbersteina na Vurbergu. Ob 6. zjutraj so se odpeljali v Vurberg, kjer jih je pričakoval in spremljal g. grof ter jim razkazoval gozdno kulturo. Zborovalci so si ogledali tudi ruski sanatorij na vurberškem gradu. Izleta se je udeležilo 45 zborovalcev. Po ogledu jih je grof Herberstein pogostil v svoji viniki kleti v vinogradu Popovcu in Vurbergu z južno in izorno kapljico. Proti večeru so se udeleženci odpeljali domov. Pri tej priliki so si ogledali izletniki tudi ptujske zgodovinske zanimivosti. Odnegli so najboljše vtise iz prijaznega Ptuja.

„Jadranska straža“ v Mariboru.

Pesniki in pisatelji slavijo mogočno lepoto morja, državniški, politiki in probujeni narodni možje vedo ceniti morje kot sredstvo in pot do bogastva države; primorci in vsakdo, ki je živel delj časa v kakem primorskem mestu, vidi in ceni dnevno velikanski pomen domače, za promet ugodne obali. Mi v zaledju le premalo cenimo važnost morja za kulturo in svetovni promet; k večjemu da se spominjamo, kar smo nekdanj kot dijaki pisali v kaki nalogi n. pr.: Donava kot cesta narodov. Sedaj imamo v naši kraljevini 562 km dolgo obalo našega t. j. Jadranskega morja. Ali poznamo lepoto in vrednost te posesti? Ali je izkoriščamo in varujemo? Ne, nič ali premalo! Zato se je ustanovila

»Jadranska straža«,

da zbira sredstva za gradnjo trgovinskega ali vojaškega brodograja. Vidi, Slovenec, Hrvat, Srb, da dar, ki ga damo domovini na oltar v tem namenu, ni žrtve, ampak sigurno naložen denar za procvit in blagostanje sedanosti in še lepše bodočnosti. Naša zavest in briga mora iti za tem, da ohranimo naše, to je Jadransko morje, da povečamo silo brodograja. Zato se je tudi v Mariboru ustanovila »Jadranska straža«, kateri istojijo na čelu posvetni in cerkveni dostojanstveniki; med temi premil knez in škof, vel. župan, vojaški komandanti. — Dijaki pododsek »J. s.« priredi 20. t. m. akademijo, da da zgled domoljubja in požrtvovalnosti.

Ujeta rokovnjaška družba.

Tatinske ptičke, ki so toliko časa strašile in vlamljali po ribniški dolini, so vendar prijeli. General te družbe je bil neki Virant iz Zlatega repa pri Sv. Gregoriju, znan tat, ki je bil zaradi različnih tatvin ravnokar odsedel v novomeških zaporih 6 mesecev. Tehnični vodja pa je bil neki Goršek iz Celja, po poklicu ključavničar, ki je znal izbornu odpirati razne ključavnice in predale. Njima v pomoč je bil tretji ptiček ki se je menda s prejšnjima sprl, pa je prišel ogledovat ribniško cerkev, menda ne iz pobožnosti, potem pa jo mahnil javit svoje tovariše orožnikom in jih še prošil za kako nagrado! Nagrado je seveda dobil v ribniških zaporih. Četrtega so tudi izdali, in bo gotovo kmalu v rokah pravice. Kako bodo krošnjaričili po ribniški dolini, so se skupno domenili v novomeških zaporih in si tudi razdelili vloge. Za režiserja je bil Virant, ki mu je v pokrajini vse znano. Dobri prijatelji bodo zopet lepo skupaj živeli v zaporih. Vsa dolina si je oddahnila.

Iz obupa.

V Hrastniku se je preteklo nedeljo zjutraj zastupila Marija Deotto, ker ni imela ne službe ne sredstev za življenje. Izpla je pol litra esence. Zvijala se je in vpila pod Orožnovo jablano; zdravnik je bil takoj na mestu, a ji ni mogel več pomagati. Poslali so tudi po duhovnika na Dol, ker pa je to zelo daleč, je prišel tudi prepozno.

Poneverba v Lepoglavi.

Na podlagi dosedanjih sodnih poizvedb se je ugotovilo, da je upravitelj kaznilnice v Lepoglavi dr. Šaban poneveril 2 in pol milijona dinarjev,

njegov knjigovodja Marković pa 100.000 Din. Marković se zagovarja tiptično: »Če je mogel krasti moj šef, zakaj ne bi tudi jaz.«

Zopet korupcija.

Komisija, ki je pregledala upravo zagrebškega gledališča, je našla čedne stvari, tako da se je glasilo končno poročilo ministrstvu za prosveto v imenu velikega županstva takole:

»Iz vsega navedenega se vidi, da delovanje bivše gledališke uprave ni bilo samo nič vredno, ampak naravnost škodljivo za državno imovino, da se z slednjo ni niti najmanje razumno gospodarilo, da se je pri gospodarstvu postopalo sploh protizakonito in nepravilno, zlasti pri nabavkah in izplačevanju računov. Zato je potrebno, da se odredi točna revizija celotnega delovanja bivše uprave, da se ugotovi krivda vsakega in se pozove na odgovornost. Predlagam, da se zagrebški oblasti neposredno nadzorstvo, da se za branjo v bodoče tako težke protizakonitosti in kršenja zakonskih predpisov.«

Korupcija torej povsod! Najlepša korupcijskišna afera je pa vsekako ona iz Lepoglave, da ravnatelj kaznilnice, ki je določen, da vzgoji iz kaznjencev dobre državljane, svoje tatiče in goljufe daleko prekaša in se jim končno pridruži v celici kot vrti tovariši!

Velika poneverba na Hrvaškem.

Ljubljanska policija je dobila obvestilo, da je izvršil v paromlinu v Kopanici, ki je last Petra Stadelmana, neki Mate Kadič veliko poneverbo v škodo lastnika mlina. Kadič je bil nastavljen pri mlinski upravi in je šel kot tak k nekemu Stadelmanovemu znancu, Veljku Lazarju na Brodu ob Savi in ga prošil v imenu svojega gospodarja za kratkoročno posojilo v znesku 180.000 dinarjev. Veljko Lazar je Kadiču, katerega je tudi osebno poznal, denar kratko malo izročil. Kadič je z denarjem neznanu kam pobegnil in je bil, ko se je razkrila sleparija, že bogve kje preko meje.

VLOMILSKA KRONIKA.

V noči od 14. na 15. maj so vlomili tatovi v gostilno in trgovino Vaš v Zgornji Ponikvi pri Zalcu. Odnegli so veliko denarja, nekaj obleke in blaga. Potem pa so vlomili še v župnišče skozi okno v župnijsko pisarno. Prebrskali so vso pisarno in župnikovo zasebno sobo poleg pisarne. Odnegli so puško, samokres in nekaj obleke. Denarja niso dobili. Težke blagajne Wertheim niso mogli odpreti. Pač pa so odnesli staro cerkveno škrinjo, co misleč, da je polna denarja in so jo pri pokopališču razbili. Bili so bridko razočarani: škrinja je bila polna knjig in tiskovin orlovskega od seka, katere so v jezi na vse strani razmetali. — V Trbnjah pri Slovenjgradcu je bila v noči od 15. na 16. maja že drugi okradena učiteljska gdč. Tinka Selak. Tat ji je odnesel vso boljšo obleko, čevlje in druge kaj vredne reči. Pustil je le posteljnino in nekaj stare obleke. Tat mora biti v bližini, da lahko opazuje, kdaj gdč. učiteljice ni bilo doma.

VLOM V TRBOVLJAH.

V noči od sobote na nedeljo je bilo vlomljeno v trgovino g. Sporina pri Sv. Katarini, ki jo ima v njemu g. Hudarin. Tatovi so odnesli okoli 16.000 Din raznega blaga v manufakturi, speceriji in tobaku. G. Hudarin je s tem vlomom kot mali začetni trgovec naravnost uničen. Na mesto vloma je bil pozvan detektiv iz Ljubljane s svojim policijskim psom. Akoravno je pes izvohal sled v trgovini, vlomilca ni mogel zaslediti, ker je dež v oni noči izbrisal vsako sled.

ZVERINSKA MATI.

Blizu Podgorice na obali Ribnice v Črni gori so bili najdeni ostanki novorojenčka. Mati mu je prerežala vrat, ga polila s petrolejem, nato pa zažgala. Uvedena je preiskava.

Fran Šuklje:

Po Sredozemskem morju

VI.

V Alžiru.

5. maja 1926.

1. maja t. l. je odplul vrli naš »Kara-džorže« ob 19. uri iz Tunisa in 3. maja ob 5. uri je došel v alžirski pristan. Vozili smo se tedaj neprestano 34 ur po morju, ki je od nekdanj razupito radi hudih viharjev, toda sreča nam je bila mila in nikoli še nisem užival bolj prijetne vožnje. Spanje bilo je izvrstno, po dnevu pa si gledal vedno zanimivo igranje valov in umirila se ti je duša! Boljšega sredstva ne poznam za razburkano živčevje nego morsko potovanje. Kedor ne verjame, naj poskusil!

Zgodaj zjutraj smo se izkrcali na alžirskem morju. Aranžman ni bil točen, zmešnjava je nastala, ker so naši voditelji računali z našim solnčnim časom, alžirski sindikat za promet tujecev pa s svojim. Sploh sta bili uže v našem programu predvideni dve skupini: ena, ki hoče z avtotaksi malo pogledati v afrikansko celino, v 80 kilometrov oddaljeno krčmo ob opičnem potoku, druga, ki si hoče ogledati mesto Alžir. Ogromni večini se je zahotelo po tistih krajih, kjer se na visokih palmah »afne guncajo«, mene pa so bolj zanimali ljudje in tedaj sem se odločil za skupinski pohod po mestu. Toda, glej, od 10 oglašanih

udeležencev za drugo skupino sem ostal edino jaz zvest svojemu ukrepu, vsi drugi so »zbežljali« k — opicam! Z naročenim »vodilec« sva čakala od pol 10. ure, nazadnje, ko sem ga pozval, naj greva sama, mi je rekel, da se mu je naznanilo 10 popotnikov ter da me hoče voditi le tedaj, če mu — plačam za celo skupino. Vprašam »koliko?« On: »50 frankov«. Meni je bilo le preveč, za sprehod 2 in pol ur plačati spremljevalca 100 dinarjev, torej odklonim ter jo hočem sam udariti po Alžiru. Tu se mi prijavi lep, visok mladi gospod ter se mi ponudi kot spremljevalec — v srbskem jeziku! Nek stari gospod, Francoz, ki se mi predstavi kot predsednik alžirskega sindikata, mi pojasni, da je dotičnik njegov zet, ter da si bo šel v čast brezplačno voditi me po Alžiru. Nato sem si naročil avto in kmalu sva zdrdrala po tem prekrasnem, amfiteatralično na pobočju sezidanem mestu. Kaj so Francozi tekomo 90 let znali napraviti iz razvpitega gnezda turških morskih roparjev? Alžir je danes mali Pariz, istotako eleganten, morda še bogatejši. Povsod vidite žive dokaze sila razborite občine uprave!

Peljali smo se najprej do najvišje točke, do onega stebra, ki spominja na generala Voirona, kateri je padel l. 1830 pri osvojitvi alžirskega mesta. Vstopimo v trdnjavo, ki je obenem služila kot grad in bivališče alžirskim vladarjem. Danes imate tam kasarno zuavov in črnih Senegalcev. Nikakor nisem strahopeten, ali naravnost rečem, kar zbal sem se, ko sem si ogledal oddelek teh črncev. Visoki

silni vojaki, z nepopisnim izrazom v plametečih očeh, snežnobeke zobe, čudovito kontrastujoče s črno poltjo — razumem sedaj, zakaj so se hrabri Nemci bali teh eksotičnih sovražnikov. In vendar, isti divjaki visé z ganljivo zvestobo na svojih francoskih častnikih!

V gradu alžirskega deja sem stal v dvorišču, kjer se je odigral prizor, ki je pred šestindvetdesetimi leti neposredno dal povod francoski okupaciji. Takrat samooobsebi tako plodovita Alžirija pod turškim gospodarstvom ni bila v stanu, da preživi svoje prebivalstvo z domačim žitom in dej je moral kupiti žito v inozemstvu. Dobavljal ga je nek francoski žid, a alžirska vlada je pač sprejemala ječmen in pšenico, nikakor pa se ni požurila s plačevanjem svojih obveznosti. Saj trde hudobni jeziki, da se kaj sličnega še dandanes pripeti celo v tej ali oni evropski državi! Žid se obrne na svojega francoskega konzula in le-ta, vršivši svojo uradno dolžnost, stopi osebno k deju, da doseže izplačilo. Toda slabo je naletel! Baš je bil turški post, meseca Ramazana, in tedaj so Turki neki slabo razpoloženi. Kako pa boš pristopen in uljuden, ko ne smeš celih dolgih 30 ur nič uživati, niti ne kaditi. Francoski konzul energično zahteva plačilo, in dej — v svoji jezi ga udari s svojim pihalnikom! Seveda — casus belli! Francoz se poda takoj na zasidrano vojno ladijo in začne obstreljavati mesto. Odtod posledica, da je francoska vlada odposlala ekspedicijsko armado, ki je po hudem boju z naskokom vzela Alžir.

S tega zgodovinskega kraja smo šli nav-

z dol najprej v staroturško mesto. Prva znamenitost, ki sem si jo tu ogledal, je bila strokovna šola za izdelovanje orijentalških preprog (l'ecole professionnelle indigène pour la fabrication des tapis). Zanimivo je bilo videti, kako so male deklice od 9—10 let že spretno spletale čudovito lepe preproge. Al ker nisem strokovnjak v presoji sličnih izdelkov, sem kmalu zapustil učni zavod ter poslušal perinuti se do svojega avta. Kajti oblegala ga je tolpa arabskih otrok in prosjakov, ki me je sedaj obsula s tako nadležnostjo, da so naši domači cigani, ves rod rod Brajdčev in Hudo-ričev v primeri s svojimi afrikanskimi konkurenti uprav uzor skromnosti in krščanske ponižnosti!

Odtod naprej mimo mohamedanske visoke šole »Mederse«, dalje mimo spomenika orijentalkega princa, vojvode asunalskega h katedrali in v palačo alžirskega nadškofa. Poslednja je prekrasni ostanek nekdanjega poslopja alžirskih vladarjev, zgrajenega še od glasovitih bratov Hejredin Barbarossa med 1516—30. Vse v najlepšem mavriškem slogu. Občudoval sem finost v izvršbi detajlov. Opozorjen sem bil, da so to neprerečno datančnost vršili kristjanski sužnji, zaposleni pri teh zgradbah.

Nasproti nadškofovi palači je lepa katedrala, poleg nje zimska rezidenca guvernerja. Njegovo poletno stanovanje je v gornjem delu Alžira, v takozvanem »Mustapha superieur«. Krasna palača v arabskem slogu, okolo nje prelepi vrtni nasadi.

Sploh alžirski vrtovi, kaka bujnost in raz-

Dnevne novice

★ **Obletnica Leonove enciklike »Rerum novarum«.** O priliki obletnice znamenite enciklike papeža Leona XIII.: »Rerum novarum« se je vršilo 17. t. m. v Rimu zborovanje voditeljev italijanske katoliške akcije — »Azione cattolica«. Voditelje je potem sprejel v avdienci sv. oče Pij XI., ki je imel zanje pomemben nagovor. Naglašal je, kako imajo načela Leonove enciklike večno vrednost, da pa so oblike socialnega življenja in pota socialnega razvoja različne, kar je treba upoštevati. Katoliška cerkev se je znala vedno prilagoditi krajevnim in časovnim potrebam, ohranjajoč večne resnice. Zato je njena zgodovina tako čudovita.

★ **Chicaški župan o evharističnem kongresu.** Župan mesta Chicago, W. E. Devor, je objavil izjavo, v kateri pozdravlja bližajoči se mednarodni evharistični kongres. Med drugim pravi: »Predvsem pa pozdravljam ta kongres zato, ker bo osredotočil pozornost vseh: domačih državljanov kakor tudi obiskovalcev na duhovni ideal, ki je bistveni pogoj veličine vsakega mesta in naroda. Prepričan sem, da bo ta kongres v državljanskem smislu rodil veliko dobrega za vse, ki se ga bodo udeležili in njegov pomen prav pojmi: da je treba lepo, duševno stran življenja bolj ceniti; to bo poglavitno njih spoštovanje do postav.« — Tako govori svoboden mož resnično svobodne države o eminentno katoliški verski prireditvi; v naših protiklavskih razmerah se take reči opusujejo kot protinaroden in protidržaven »klerikalizem«.

★ **Za izpremembo imena »K. S. K. Jednote«.** Sedanje vodstvo KSK Jednote v Ameriki je sprožilo zelo aktualno vprašanje, da Jednota času primerno izpremeni svoje ime iz »Kranjske slovenske katoliške jednote« v »Ameriško slovensko katoliško jednoto«. Za društvo, ki hoče objemati kolikor močnejše katoliško misleče Slovence v Ameriki, je kraljeva označba gotovo popolnoma nezmisljena, nezmisljena in neopravljiva tembolj, ker smo danes Slovenci združeni v eni narodni državi in so padle med nami vse prejšnje deželne meje. Bolj nego med Slovenci samimi pa dela krajevna označba iz avstrijske dobe zmedo med Američani, ki itak težko ločijo med posameznimi narodi bivše Avstroogrske. Kljub vsem tem razlogom pa se del prekonservativnih elementov v Jednoti z vsemi silami upira izpremembi imena. Vendar predsednik Grdina trdno drži krmilo v novo smer in je pričakovati, da bo pametna stvar zmagala.

★ **Poročila se je na Ježici dne 17. maja** ugodna članica kat. organizacij gdč. Mici D o v e iz Savelj z g. Alojzijem K o v a č e m, zemlj. posestnikom iz župnije Št. Vid nad Ljubljano. Bilo srečno!

★ **Oglej si najprej pri tvrdki I. Dogan na Dunajski cesti** (poleg kavarne Evrope) prvi veliki dobiček stadionske loterije, vreden 25.000 Din in nato kupi v trafiki poleg Dogana srečko za 10 Din. Zrebanje se bo vršilo v nedeljo teden pooldne v Ljudskem domu.

★ **Nuncij Pelegrineti v Subotici.** 15. t. m. se je papeški nuncij Pelegrineti mudil v Subotici, kjer je sprejel kat. duhovnike iz Bačke. Iz Subotice je odpotoval v Sombor, kjer je v nedeljo prisostvoval svečanostim sv. Terezije, katero je priredil karmeliški samostan. Iz Sombora se je vrnil v Belgrad.

★ **Iz uradnega lista.** Uradni list za Ljubljansko in mariborsko oblast z dne 15. t. m. objavlja poleg drugega: Pravilnik stalnega strokovnega sveta za preizkušanje in ocenjanje zdravil pri ministrstvu za narodno zdravje; Razpis glede premoga, ki ga uvažajo brodarstva podjetja za svoje ladje v prevozu po Donavi; Odločbo glede ocarinjanja blaga po uradni dolžnosti.

kočnost prirode! Predvsem veliki »Jardin d'essai«, naravnost svetovna znamenitost!

Skozi cestne ožine starega mesta je pripeljal naš avto mene in mojega srbskega spremljevalca do »Karadžorža«. Na krovu sva se spila steklenico dalmatinskega rizlinga ter s to izborno kapljico nazdravljala oddaljeni državi. Pri tej priliki mi je pojasnil, kako se je udomačil v Alžiru. Bil je rezervni častnik v srbski vojski ter po groznem umiku skozi Albanijo na solunski fronti težko ranjen. Francozi so ranjence odtam pošiljali deloma v Tunizijo, deloma v Alžir. Tako so tudi njega tja spravili. Med alžirskimi damami, ki so ranjencem stregli, bila je tudi gospodična, ki se je bila zagledala v tega »zaveznika«. Ni čuda, kajti nenavadno lep mož je! In — vzela sta se! Sedaj je Srb nadaljeval svoje vsled vojske prekinate juridične študije na univerzi v Alžiru in je danes — francoski odvetnik! Letos hoče pripeljati svojo soprogo, čistokrvno Francozino, v Belgrad, da jo seznani s svojo obitelji. Pri tem pohodu je obljubil, da me obiščeta »Na Kamnu«.

Tekom popoldneva so se s svojega izleta do »Opitčega potoka« vrnili naši izletniki. Niso sicer videli začetka afrikanke Sahare, pač pa niso mogli prehladiti intenzivnosti poljedelstva. In v istini se razvija alžirsko gospodarstvo na upravn čudovit način. Pri tej priliki so mogli konstatovati kolosalni napredek francosko-alžirskega kmetijstva ter so na lastne oči prepričali, kako daleč je zaostal naš kmet na svojem francoskim sovrstnikom.

★ **Belgrajsko ženstvo za izboljšanje javne snage v Belgradu.** Belgrajske ženske organizacije so priredile 16. t. m. na belgrajski univerzi velik javni shod, na katerem so nastopile razne govornice za izboljšanje javnih zdravstvenih razmer v Belgradu. Vse govornice so ostro napadale mestno upravo, ki tekom povojnih let ni umela še prav ničesar storiti za večjo snago v mestu, za preskrbo stanovanj itd. Belgrad je najbolj umazano, z vsemi mogočimi boleznimi najbolj okuženo mesto v Evropi. Med govori je došlo večkrat do hrupnih nastopov. Končno so sprejeli resolucije, ki zahtevajo temeljito očiščenje ulic in dvorišč, izvedbo kanalizacije, tlakanje ulic, izpopolnitev vodovoda, redno čiščenje ulic, ureditev razmer na živilskem trgu itd.

★ **Rogaška Slatina.** Sezona v Rogški Slatini je v polnem teku. Po preobratu še ni bilo nobeno leto v tem času toliko gostov v zdravilišču kot letos. 15. t. m. je začela svirati vojaška godba Dravske divizije kot ena najboljših v državi, ki nam obeta mnogo umetniškega užitka. Naročila za sobe posebno za glavno sezono presegajo daleč naročila v prejšnjih letih, tako da smemo pričakovati zelo dobro sezono. Vsekakor se priporoča vsakomur, ki namerava v letošnjem poletju preživeti svoj dopust v tem renomiranem zdravilišču, da si že sedaj zagotovi stanovanje. V binkoštnih praznikih nas počaste šahovski mojstri, na čelu jim prvak naš dr. Vidmar in bo ta šahovska prireditel brezdomno najzanimivejši dogodek sezone.

★ **Revizija zakona o drž. računovodstvu.** Akcija za revizijo omenjenega zakona je započela »centrala industrijskih korporacij«, ki že zbira potrebni material.

★ **Spomenik Svetozaru Miletiču** hočejo postaviti v Vrhu, kjer je Miletič umrl.

★ **Nova cesta na Štajerskem.** Nekateri kraji v lepi Štajerski so še kakor odrezani od sveta, ker nimajo nobene prave prometne zveze in prave vozne ceste. Zato je hvalevredno, če se posebno še z lastno inicijativo spravijo ljudje na delo za boljše ceste. Tako zdaj gradijo novo cesto preko Sladke gore od Cegin na Pečico. Nad 150 delavcev je na njej zaposlenih. Kljub težkim skrbem so podjetni okolščani izredno dobro razpoloženi, še bolj pa bi bili, če bi tudi državna oblast priznala to njihovo požrtvovalno delo, da bi ga podprla s kakim primerno podporo. Nova cesta bo vodila do proge nekdanje južne železnice med Ponikvo in Poljčanami. Na tistem kraju hočejo izmeti ti okolišči svojo železniško postajo, za katero se vstrajno borijo. Občudujemo podjetnost teh okolišev in pozivamo državno oblast, da jo podpira in ustreže njihovi zahtevi po nujno potrebni postaji!

★ **Nepremišljena zlobnost.** Preteklo nedeljo so neznani pijanci po noči polomili in strli železniške zatvornice na cesti, ki seka železniško progo med Št. Iljem in Pesnico pri Mariboru. V temni noči bi se radi zlobnosti nekaj pijancev lahko dogodila usodna nesreča; na omenjeni cesti je v vsakem času živahen promet v vozovi in avtomobili in le srečen slučaj je, da ni kdo zavozil vsled pokvarjenih zatvornic pod vlak. Sumijo, da je zlobno dejanje zakrivila neka znana družba iz Maribora, ki se je vračala pijana s fujakerjem iz Št. Ilja v Maribor.

★ **Zrebanje loterije Društvenega doma pri Sv. Ani v Slov. goricah.** Zrebanje srečk efektne loterije Društvenega doma pri Sv. Ani v Slov. goricah se bo vršilo v nedeljo dne 23. julija v Društvenem domu. Srečke se še lahko naročajo do omenjenega dne.

★ **Gostje Francozi v Belgradu.** Junija posetijo Belgrad francoska pevska družba iz Lyons, Grenobla in Šamberna. Z njim pri-

Posebno so se divili alžirskim cestam in v tem pogledu sem se moral strinjati z njimi. Ceste, široke 15—20 metrov, krasno izpeljane, brezizjemno asfaltovane, gladke in brez prahu, dasiravno po njih drvi nebroj avtomobilov. In tu se mi je rodila posebna misel. Kaj, če bi drugo leto poslali naše cestne načelnike in odbornike, z znanim harmonično zalvalnim »štemburjem« na čelu, v Afriko, da bi vsaj videli, kaj je cesta in kako se mora ravnati z njo? Sedaj se namreč vrši znamenit prevrat v splošnem prometu. Označil bi ga tako: Svoje dni je železnica ubila cesto, dandanes v mnogem oziru ogrožava cesto in avtomobil železniški promet. Za svojo osebo sem uverjen, da je povsem nepraktično postalo dandanes še graditi vicinalne železnice za lokalni promet, bolje bo gospodarskim potrebam postreženo z dobro cesto in modernim avtomobilom.

Pred odhodom iz Alžira smo bili povabljeni v ondoto trgovsko zbornico. Le-ta se nahaja v lepi konzularni palači, ob morski obali. Sprejeti smo bili slajno, kakor to le more francoska elegantnost. Pomenljivi govori, sprejeti z južnim navdušenjem, izborni pristen šampanjec s prigrizkom — razšli smo se v istinitem prijateljskem razpoloženju. In 10 minut po našem povratku na krov je dvignil »Karadžorže« sidro in ladja jo zavije — proti Evropi, v smeri proti španski Barceloni!

Navodila za fotografe-amaterje

izšla. — Cena Din 16.—

Drogerija A. Kanc sinova, Ljubljana

Za birmance in botre

dejo i solisti pariške opere. V Belgradu priredijo tri koncerte.

★ **Velika uradna poneverba.** V Šabacu so pri okrožni finančni upravi našli, da je neki uradnik Korošec po imenu poneveril 200.000 Din. Oblasti ga zasledujejo.

★ **Grof — doktor — novinar** Nikola Grbič, ki ima k sreči štiri razrede ljudske šole, pa se je izdajal za grofa, doktorja in novinarja, je bil končno aretiran v rojstni vasi Živogosec v Dalmaciji. Zopet en slučaj izrazitega hohštaperstva in goljufije, kot se je razpravljalo pri zadnjem porotnem zasedanju v Ljubljani in se je po vojni osobito razpasel.

★ **Umrli je** v Zagrebu g. prof. dr. Mijo Kišpanič. Njegova znanstvena dela so izšla v založbah »društva sv. Jeronima« in »Matice Hrvatske«.

★ **Novi društveni dom** si je dozidalo hrvatsko pevsko društvo »Jug« v Zagrebu. »Jug« je obitniško pevsko društvo.

★ **Botri in botrice!** Urajari in zlatarji v Ljubljani opozarjajo cenjeno občinstvo, da bodo imeli svoje trgovine na binkoštno nedeljo in ponedeljek dopoldne odprte, popoldne pa zaprte. — Da bo možno tudi slabše situiranim slojem preskrbeti birmancem in birmankam lepa in primerna darila, ki so mladini najljubša, se je sklenilo, da se bo prodajalo blago po znatno nižanih cenah.

★ **Popravek.** V včerajšnjem oglasu pod šifro Veletrgovina 3378 se mora pravilno glasilati korespondentinjo.

★ **Deficit.** Na skupščini »Udruženja železničar« v Subotici pretekli teden se je ugotovilo deficit 70.000 Din.

★ **Pobegnilo je** od doma prošlo leto v Belgradu 677 deklet, tako poroča belgrajsko društvo za zaščito deklet!

★ **»ADRIA«** čevlji, Celje, Narodni dom. Ponovno znatno nižane cene.

★ **Brezalkoholna Produkcija, Ljubljana.** Poljanski nasip 10-I pošlje vsakemu naročniku »Slovenec« zanimiv cenik brezplačno. Zahtevajte ga takoj, ne bo Vam žal!

★ **Krasna izbira najnovejših bluz.** — M. Kristofič-Bučar, Stari trg 9.

★ **Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani** opozarja na današnji inserat tvrdke Iv. Perdan nasledniki v Ljubljani v zadevi Ciril in Metodovih užigalic. Mislimo, da je odveč hvaliti prvovrstno kvaliteto naših užigalic. Vsak Slovenec je dolžan, da kupuje in zahteva povsod naše domače Ciril in Metodove užigalice, kajti s tem pripomore naši šolski družbi k uspešnemu delovanju v korist Ciril in Metodovega šolstva. Dolžnost nas vseh je ta, da bodimo in spodbujamo našo deco doma in v tujini ljubezni do njenega slovanskega jezika. Apeliramo tedaj ponovno, da se vsak posluži Ciril in Metodovih užigalic, katerih geslo je: Mal polži dar, domu na oltar. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

★ **Čajanka!** Zahtevajte povsod najizdatnejše čajne mešanice »Čajanka«. Glavna zaloga pri tvrdki Franc Kovač v Ljubljani, Hrenova ulica 19.

100.000 Din za 10 Din

lahko zadene, kdor kupi srečko loterije društva »Trgovska akademija« v Ljubljani

885 obitkov od 50 do 100.000 Din

Ljubljana

○ **Birmovanje** v stolnici se prične binkoštno nedeljo okrog pol 11 in ob 3 pop., v ponedeljek pa okrog 11.

○ **Ko greš** po Dunajski cesti mimo Stadion, se spomni, da se bo vršilo v nedeljo teden zrebanje stadionske loterije. Najlepa prilika, da skromno prispevaš k graditvi tega velikega spomenika slovenske kulture, če kupiš srečko za 10 Din.

○ **Na dijaški akademiji** 22. maja v Rokodelskem domu ob 8 zvečer bodo imeli velik užitek tudi prijatelji klasične vede, ker bodo mariborski dijak predstavljal prizor iz Ojdiipa. Besedilo bo grško. Ves spored je zelo lep. Vstopnice se dobe za akademijo v trgovini Ničman, Kopitarjeva ulica, v unionski trafiki in v trafiki Velkavrh, Sv. Jakoba trg. Ker je dobiček namenjen v podporo revnim dijakom, se preplačila hvaležno sprejemajo. Na svidenje na akademiji!

○ **Člani frančiškanskega prosvetnega društva** se opozarjajo, da se po možnosti udeležijo pogreba pokojnega g. Jožefa Avblja. Pogreb bo danes ob 4 popoldne izpred hiše žalosti v Kolodvorski ulici 18.

○ **Krekova prosveta »Zveze delavk«** priredi šivalni tečaj. Članice prosimo, naj se zglasijo 1. junija od 7—9 zvečer v Alojzijevešču na Poljanski cesti št. 4.

○ **Agrarno reformni interesenti** na ljubljanskem Barju se opozarjajo, da je v mestnem gospodarskem uradu javno razpoložen izkaz

potrebne predmete priporoče ljubljanske tvrdke najuspešneje v dnevniku »Slovenec«

Ne zamudite ugodne prilike! Ta reklama se Vam bo izplačala kot le malokatera druga!

prosilcev za kurivo (foto) in sicer v času od 19. do 26. maja 1926 med običajnimi uradnimi urami. Vsak agrarno-reformni interesent ima v tem času pravico napravljeni izkaz pregledati in vložiti eventualno pritožbo na okrožni agrarni urad v Ljubljani.

○ **Razpis služb.** Pri mestni klavnici ljubljanski je razpisana služba mestnega živinodravstva II. razreda in pa služba hladilničnega strojnega mojstra. Prošnje je vložiti do 31. majnika pri mestnem magistratu. Natančnejši pogoji so razvidni iz razglasa, ki je nabit na občinski deski v magistratnem poslopiju.

Maribor

□ **Občni zbor** prosvetnega društva bogoslovcev v Mariboru »Slomšek« ima danes svoj redni občni zbor ob navadni uri. Starešine so iskreno vabljeni.

□ **Pevcem in pevkam »Maribora«** se sporoča, da je skupna vaja celotnega zbora v petek večer in je udeležba strogo obvezna zaradi bližnjega nastopa. Bog živi!

□ **Duhovniki tretjeredniki** imajo svoj redni mesečni sestanek v sredo dne 19. maja ob pol 5 popoldne pri oo. frančiškanih.

□ **Vajeniška razstava** je bilaprošlo nedeljo zaključena. Dosegla je lep uspeh, kar dokazuje veliko število posetnikov. Najboljša dela so bila nagrajena s posebnimi nagradami.

□ **Podaljšanje Smetanove ulice** do Strossmajerjevega dvoreda je postalo zopet aktualno z graditvijo nove mestne stanovanjske hiše v Smetanovi ulici. — V tem delu mesta se namreč obeta še več novih stavb in promet bo zato oživel, tako da je potrebna najkrajša zveza s sredino mesta. Dosedaj je bilo treba delati velik ovinek do Smetanove ulice čez Koroško ali Samostansko cesto, s podaljšanjem malega dela Smetanove ulice pa bi ta ovinek odpadel. Občina je že sklenila na seji obč. sveta izvršiti podaljšanje, toda potreba bi bilo podreti v Strossmajerjevi ulici Kartinovo hišo, katere posestnik ne more po primerni ceni prodati. Na zadnji seji obč. sveta je bilo sklenjeno, da občina zaprosi za razlastitveno postopanje. Hiša, ki je stara in majhna bo po strokovnjakih precenjena in občina jo bo dobila na ta način v last ter lahko izvršila podaljšanje Smetanove ulice.

□ **Pododsek »Jadranske straže«** v Mariboru priredi v četrtek dne 20. maja ob 20 v Narodnem domu akademijo. Na dnevnem redu so godbene, pevske in telovadne točke, ki jih izvajajo gojenci državnega moškega učiteljskega. Ker ima »Jadranska straža« tudi domoljubno-vzgojni namen, za katerega so dijaki mnogo delovali, je tudi sveta dolžnost odraslih, da prisostvujejo tej prireditvi.

□ **Racija skozi park** v večernih urah bi morda ne bila odveč, posebno, če bi se razširila še na staro mestno pokopališče in bližnjo okolico.

□ **Cestni valjar**, ki se je izkazal tako blagodejnega za razdrapanje mariborske ulice, je svoječasno nabavila občina skupno z okrajnim zastopom pod pogojem, da ga uporablja vsak polovico leta. — Ker pa bi s tem trpela ureditev cest v mestu, je občina sklenila valjar od okrajnega zastopa odkupiti za ceno 100.000 Din. Parni valjar je prišel sedaj v trajno last občine.

□ **Razsvetljava mestnega parka.** Okrog parka je razsvetljava že izvršena, park sam je pa še vedno v temi, razen luči nad ribnikom, ki pa ne zadostuje. Olepševalno društvo bo dalo sedaj napeljati električno napeljavno do godbenega paviljona, kjer bo montiranih več svetilk, tako, da bo tudi sredina parku kolikor toliko razsvetljena.

□ **Sladkosnede tatovi.** Preteklo nedeljo popoldne so vlomili neznani storilci v vili Pireh in Scherbaum v Tomšičevem dvoredu. Morali so pa biti mladi dolgorasteži, kajti odnesli so samo razne slaščice in jestvine, dočim so številne vrednostne predmete, kakor ure, srebrno jedilno orodje itd., pustili nedotaknjene. Vlom so izvršili med 3. in 4. uro popoldne, ko ni bilo nikogar doma.

□ **Poskušnja vožnja s motornim čolnom po Dravi.** Tvrdka Koweindl in Trabi na Vodnikovem trgu v Mariboru je zgradila lep čoln za 8 oseb in ga opremila z motorjem 4 konjskih sil. V tem motornem čolnu bi se naj vozili Mariborčani od glavnega mostu do brvi ob nedeljskih praznikih. Te dni so preizkušali čoln na Dravi, a je izpadla preizkušnja slabo. Motor je preslab in ni mogel potegniti proti deročim valovom Drave niti praznega čolna, kaj šele, ako bi sedelo v njem 8 oseb, kakor je bilo prvotno določeno. Še je sedaj, ko se je popolnoma izjavil prvi poskus vožnje z motornim čolnom po Dravi, so ugotovili strokovnjaki, da bi moral imeti motor, ki bi gnal čoln za 8 oseb proti dravskim valovom 18 konjskih sil. Dosedaj je posedovala motorni čoln falka elektrarna, ki ga je

rabila za vlačenje splavov od Sv. Ožbalta do jez. Tudi ta falski čoln se je izkazal preslab.

□ Aretacija pretepača. Dne 9. t. m. je napadlo v gostilni škof na Pobrežju večja družba mladih pijancev brez vzroka fujakerja Petra Dobrškega in dva njegova znanca, s katerima je sedel v gostilni. Pretepli so jih najprej v lokalu, potem pa, ko se je napadenemu posrečilo zbežati in sesti na voz, so jih zasledovali, udrihaje po njih, po vozu in konju s plankami, katere so izdrl iz vrtnega plota ob cesti. Dobršek in njegova tovariša so bila težko poškodovani, istotako konj, na vozu pa je trpel fujaker tudi za okroglo 1000 Din škodo. Storitve niso mogli orožniki izslediti. Dne 17. t. m. pa je Dobršek nenadoma prepoznal na ulici voditelja napadalcev, nekoga Ivana Leviča, brezposelnega elektromehnika iz Krčevine. Na Doberškovo prijavo je stražnik Leviča aretirat.

Prilika za botre

da podarijo birmancem prav čedne, trpežne in lepo izdelane OBLEKE po prav nizkih cenah se nudi pri tvrdki

DRAGO SCHWAB — Ljubljana

Trbovlje

✱ Gadje in škorpioni na starem pokopališču. Te dni so zidarji, ki popravljajo in čistijo na starem pokopališču grobnice Eichelterja, našli prvi dan štiri gade in več škorpionov, ki so jih seveda pokončali. V cipresah, stoječih pred grobnico, se tudi vidijo kože gadov, ki so se prelevili. V tej grobnici, ki je bila do sedaj zapuščena, in se je šele zadnje čase spomnil na njo eden izmed Eichelterjevih daljnjih sorodnikov, pa se je naselil tudi kraljiček, in v nagrobnem vencu, ki visi na zidu, gnezdi v mehke mahu ter neguje svoj zarod.

✱ Župan še ni potrjen. Ta zadeva se bo reševala menda v Belgradu, ker so prejšnji teden iz Ljubljane tja odnesli vse akte, tičoč se občinskih volitev.

✱ Loterija. Kupi srečko loterije Društvenega doma, ne odlašaj nakupa srečk na zadnje dneve, kar nikdar ni dobro, in ne izgovarjaj se na to in ono. Loterija ti nudi toliko lepih dobitkov in če imaš srečo, da zadeneš hišo ali pohištvo in druge vrednostne stvari, ti je pomagano za celo življenje. Podpiraj dobro stvar!

Mežiška dolina

Prevalje. Dne 16. t. m. so se tukaj izvedle občinske volitve. SLS je odnesla 12 odbornikov, socialisti 10, uradniki pa 3. Dosedaj so na občini gospodarili socialdemokrati.

Prevalje. Na binkoštni ponedeljek se bodo za župno cerkev v Prevaljah slovesno blagoslovili in dvignili v zvonic trije zvonovi, izmed katerih tehta največji 2000 kg.

Hrastnik

Gospodarska kriza, zvezana z redukcijo delavstva, se že povsod kaže, zlasti pri goslinčarjih. Igre so se prej prirejale vsako nedeljo; sedaj pride vsak mesec komaj ena na vrsto. Samo v Narodnem domu vidiš pri kinopredstavih par mladih ljudi. Gospodarska kriza ima pa to dobro stran, da razni ljudje spoznavajo, da brez delavca nikdo živeti ne more.

Prekmurje

SE EN PREKMURSKI PROBLEM.

Sami problemi nas obdajajo; agrarno, gozdno, občinsko in druga enaka ter podobna vprašanja se globoko zajedajo v naše gospodarsko-socialno življenje ter čakajo radi svoje važnosti čim skorajšnje rešitve. O vsem tem smo že ponovno govorili. A je še nekaj, kar ni manjše važnosti in kar se ravno tako mora čimprej rešiti in sicer v duhu naših zahtev. To je vprašanje »Vodne zadruge«. Od prejšnjih se razlikuje to vprašanje v tem, da so vsa prejšnja nastala po prevratu, to zadnje pa je ostanek bivše madjarske aristokratske uprave in se je oživilo v celoti po večletnem počitku. Vprašanje ima na sebi nekoliko značilnih znakov, ki bodo gotovo zanimali širšo javnost.

Kakor rečeno je Vodna zadruga (s sedežem v D. Lendavi) stara tvorba in je bila pravzaprav diktirana prekmurškemu ljudstvu od strani madjarske magnatske vlade na prigovarjanje prekmurških knežij in grofovskih veleposestnikov; zastopniki naroda so se namreč že na ustanovnem občnem zboru izjavili zoper njo, za ustanovitve pa so glasovali le zastopniki veleposestev.

Kot veleposlaniška ustanova se je v vseh letih svojega delovanja oziroma skoraj izključno le na veleposestnike. Narod od nje ni imel koristi, dasi je moral dati letne prispevke in dasi je dobivala zadruga letno državno podporo in sicer v ta namen, da bi mogla vršiti svojo nalogo ne le na pravi veleposlaništvu, temveč tudi v interesu ljudstva.

Pred vojno je zadruga prenehala delovati in je počivala skozi deset let, dokler je gotovi ljudje niso na novo vzbudili k življenju. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj je bil vzrok, da so se začeli pečati z Vodno zadrugo ljudje, ki se pri vsakem koraku tožejo v prsi in naglašajo, da so narodnjaki in ki smrtno sovraživši vse, kar je tujega izvora? Da, kaj je moglo vplivati nanje, da so obnovili ustanovo, ki temelji le na bivših madjarskih zakonih, dasi na drugi strani kot nacionalisti ne morejo trpeti, da bi se pri nas uveljavil kak bivši zakon, dasi je to do sedaj še dovoljeno?

Komaj je začela zadruga na novo poslovati, se je dvignil proti njej enodušen protest. Odločen korak pa je bil storjen koncem lanskega in v začetku tega leta, ko so vse občine, ki spadajo pod območje vodne zadruge, podale pisмено izjavo, da te ustanove ne priznavajo in da iz nje — v kolikor bi jih oblast smatrala za članke — izstopajo. Svoj korak so utemeljile z razlogi, ki so na vsak način tehnični, zlasti pa so naglašala dejstva, da je zadruga obnovljena le v dolnje-lenjanskem okraju, dasi se je prvotno raztezala po celotnem Prekmurju, nadalje da zadruga ni vršila in ne vrši svoje naloge v polnem obsegu, ker v kolikor

je vršila regulacijska dela, je storila to le na ozemlju veleposestev in končno da so pripravljene vršiti vsa regulacijska dela sami, zahtevajo le državna inženirja, ki bo delo vodil.

Kaj bo odgovorilo ministarstvo, kaj finančni delegat in drugi merodajni krogi? En uspeh je protest imel; komisija je bila namreč poslana na lice mesta, da celo zadevo preišče. Vse drugo je še negotovo. Ker torej končna odločitev še ni padla, naglašamo, da se zahteva vseh prizadetih ne sme odbiti. Vprašanje zadeva nas, zato je na vsak način upravičeno, da odločamo o njem mi, ne pa morda le onih par ljudi, ki se v pravem pomenu niti ne zavedajo, zakaj gre.

Narcise. Marsikdo misli, da rasto narcise samo po gorah in da jih imamo Slovenci samo na Golici, kar pa ni res. Pozna jih tudi naše Prekmurje, kjer rasto po travnikih zlasti okrog Dobrovnika in Beltincev ter drugod. Kakor Golica, tako so tudi ti travniki, ki leže popolnoma na ravnam, v maju vsi beli narcisi. Ako se pelješ v Prekmurje, opaziš narcise kmalu od veržajske postaje dalje proti Muri. Na levi strani železnice, tam, kjer je lansko leto povodenj pretrgala vodni preost in kjer mora vlak še zdaj počasi voziti, si jih, ako si uren, lahko kar med vožnjo nekaj utrgaš.

Ogenj v M. Soboti. Preteklo nedeljo zjutraj okrog ene ure je zgorela baraka g. Horvata ob Šolski ulici. Baraka je zgorela popolnoma do tal. V njej je bilo nekaj orodja in priborov za mlaticnico. Ogenj je najbrže podtaknila zlobna roka.

Letina. Ako greš po polju okrog M. Sobote, se boš začudil, koliko cvetnega prahu je letos na rži. Kakor na pašni cesti, tako ti nese veter v oči in obraz rženi cvetni prah. Lepo je to! Kmetje se veselo dobre letine. Pravijo, da ne pomnijo, da bi bilo kdaj toliko sličnega prajca.

Nor troletar delajo ob Aleksandrovi cesti v M. Soboti. Skrajni čas je, da dobe soboške ceste in pločniki kaj več mestnega.

Primorsko

Poteštati za tržaško pokrajino. Za poteštate občin tržaške pokrajine so imenovani: Brovedani Virgilij za občino Nabrežina, Sempolaj, Slivno, Mavhinje, Devin; Kavalir Drossi Jožef: Vreme, Gornje Vreme, Famije; Kav. Gilberti Franc: Hrenovica, Bukovje; Zusi Jožef: Doberdob; Dal Soglio Marij: Dutovlje, Skopo, Kopriva; Kav. dr. Cosolo Higin: Fogliano; Lescovich Ludvik: Naklo, Lokve, Rodlik; Marini Marino: Postojna; Perlati Franc: Ronchi; Radovani Pavel: Dolina; Premru Maks: Smihel, Kosana; Ronchi Alojz: St. Peter; Zanolc Jožef: San Pier d'Isanzo; Kav. Piovano Celzij: Sežana; Kav. Mohorčič Ludvik: Zgonik. Repentabor; Medon Jožef: Senožeč, Laze, Sinadole, Dolnja vas; Gerbec Jožef: Tomaj, Štjak, Avter; Maffei Ludvik: Slavina. — Večina slovenskih občin je dobila italijanske župane. Tako je naša ovška vlada pokazala še zadnji ostanek ljudske samouprave.

Barbaric. Stališč tržaškega »Piccola« napram Slovanom v Italiji in tudi izven Italije je kljub njegovemu zavijanju, ki spominja na judovski izvir »Piccola«, vsem dobro znano. Čudno pa je, da se »Piccola«, ki zna vedno tako obrniti za vetrom, še ni sprijaznil z dejstvom, da tvorijo Slovani v Italiji sesaven del jugoslovanskega naroda, ki je organiziran v Jugoslaviji, s katero je fašistiška vlada sklenila prijateljsko pogodbo. Vseka želitev slovenskega čustva pomeni žalitev vsega slovanstva in torej tudi države Jugoslavije. — V eni izmed zadnjih števil tolaži »Piccola« Tržačane, da sta bila bronasta kandelabra pred mestno palačo, ki predstavljata dve ženski, le začasno odstranjene in da bosta postavljena zopet na trg, kakor hitro se ta regulira. Med drugim piše »Piccola«: In kakor meščani, so nadeli barbariska imena dva srednjeveška pažema pod uro (Tržačani jih imenujejo »Mihec« in »Jakec«), tako so improvizirali civilno stanje teh dveh žensk, ki nosita svetilke, z nekoliko zaupnimi imeni »Tincac in »Marjancac«.

Dopisi

Črnomelj. 9. t. m. je priredil tukajšnji Orel III. telovadno akademijo v dvorani g. Matije Skubice. Spored je bil bogat, posamezne točke so lepo in precizno izvajali člani, članice in naraščaj. Ob tej priliki je bilo slovesno sprejetih 5 novih članov. — Dne 2. t. m. se je predsednik ori. odseka brat Jože Papež poročil z Marijo Absec, hčerko ugledne družine v Mihelji vasi. 10. t. m. pa se je poročila sestra iz tukajšnjega orliškega krožka Fani Skubice z lesnim trgovcem Jožetom Lavričem. Obema je orlovska družina priredila posloven večer. Obema paroma želimo obilo sreče!

Hoče pri Mariboru. Velika žalost je zadel v turek zvečer 11. t. m. družino Sterletovo v Hočah, ko je neizprosna smrt potrkala na vrata in ugrabila ljubo soprogo in mater osmero otrok — Marijo Sterle. Pokojna je bila prava slovenska krščanska mati. Njena velika skrb za družino je povzročila, da ni bila dovolj močna proti hudi, dolgotrajni bolezni, kateri je končno podlegla. Pogreb dne 13. maja je pokazal njeno priljubljenost v kraju in sosesčini. Domači pevski zbor ji je zapel v slovo, godba Omladine iz Maribora ji je zaigrala žalostinke. Blaga Marija Sterle, počivaj v miru!

Vsi bivši vojniki iz svetovne vojne, ki stanujete v okrajih Celje, Gornjigrad, Slovenjgradec, pridite dne 25. julija 1926 v Šmartno ob Paki, kjer se bo odkril spomenik 63 vojniim žrtvam. Ta dan bo obenem vojaški tabor, katerega priredi Zveza slov. vojakov iz svetovne vojne. Vsaka občina naj organizira bivše vojake ter še sedaj javite število udeležencev zaradi preskrbe podpisane odboru. — Odbor za vpostavitve spomenika v vojni padlim vojakom, Šmartno ob Paki.

Ribnica (na Dol.). Pri nas so se te dni v neki goslini nekateri nobel gospodje prav počeno stekli. Vsi so trdili, da je SDS batinaška stranka, pa so jeli izvajati program kar med seboj v dejanju. Dejarja naj govore!

Orel

Sv. Peter-Ljubljana. Danes v sredo zvečer se na fantovskem večeru spomnimo Ivana Cankarja (uvodna beseda, par recitacij). Člani točno in številno!

Din 78-

Najboljši ženski platneni vseh velikosti samo pri „VOIKA“, Ljubljana

Razpošilja se tudi po poštnem povzetju

Kulturni pregled

MATIJA JAMA V ZAGREBU.

(O lepoti slovenske žene.)

Matija Jama je v zadnjem času razstavil v Zagrebu skupaj s Slovincem Zvonimiro Mušičem. »Obzorje« kritik Lunaček piše o Jamu: »Slovinci, ki ne poznajo v svojem narodnem razvoju nobene socialne difference — Nemeč pravi »soziale Schichtung« — niso toliko demokratični kakor radikalni. Taki so tudi v politiki kot »klerikalci« in »liberalci«, ne priznavajoči nasprotniku niti trohice dobrega in zaslužnega — in taki v umetnosti in književnosti. Jama je prisegel na impresionizem kakor francoski kralji na glagolsko sv. pismo in zaradi te svoje prisege, ne pa zaradi umetniških ciljev in šole, se drži impresionizma.« Lunaček razpravlja nato o zaslugah impresionizma za razvoj umetnosti ter nadaljuje:

»Jama je osvojil glavno potezo impresionizma (uveljavljanja čustva in občuja). Vse njegove slike, izvzemši par glav, so samo na platno transportirani umetniškovi dojmi. Živeč na Bledu, slika ta Bled, a ne tak, kakoršen je, marveč kakor se kaže v neki razsvetljavi, v nekem odsevu rasilinske okolice, v začasnih kopreni nedoločne dneve saporice. In tu treba Jamu priznati, da mu slike izredno uspevajo. Vsekakor je to in tam v njegovih slikah še preveč lirizma, toda kje tega lirizma ni v delih naših umetnikov in književnikov? Veselih in radostnih motivov v njegovih slikah ni, a njegove ženske glave so »kranjske kmetice«, one brezimne ohranjenke slovenskega jezika in rodu tekom dolgih tisoč let. V teh glavah je povedano vse. Zena, ki dela in rodi, brez lepote (?), brez uživanja življenja, ker ima narodno dolžnost ohraniti narod komaj milijona duš. Gledalec se zdrzne, ko pogleda v te obraze. Tako so hlačni, »sopori«, tako pripravljeni na ofenzivo — ne proti spolu, marveč proti onemu, ki ni od rojstva njihov. Redko se slikajo tako iskreno naši ljudje, kakor vili mo na obrazih Jamovih slik.«

»Priznati se mora, da je Jama oplemenitil pastozno impresionistično tehniko in da je v nekaterih slikah dosegel, kar se v impresionizmu da doseči, ne da bi slika učinkovala kot skica. Povsod in na vsaki sliki poje Jama himno svetlobi kot največjemu in najljubljenejšemu pomočniku človeške impresije. Sredi vibracije solnčnih žarkov, med dehtenimi drobimi pisanimi lisami hoče Jama podati glavni barvni ton, ki ga solnce s svojo svetlobo trenutno proizvajajo. Samo v nekaterih slikah se Jama zanima tudi za temo, a v tem nikakor ne uspeva; tudi na teh slikah vidi še vedno samo svetlobo. Naravno Jama, gledajoč samo v prirodo v polni solnični luči, opaža glavni barvni ton in razne majhne pisane ploskve, zanemarija pa preciznost forme. Risanje je zanj potrebno samo v toliko, da mora razbrati predmet. Kaj je ta predmet, se more itak redko spoznati od daleč. Skrajna posledica impresionističnih maksim.« Končno pravi Lunaček, da ima Jama mnogo toplega srca in da je širokogruden nacionalist.

Eno Lunčkovovo sodbo bi radi popravili: kjer govori o »kranjskih kmeticah«, Pravi, da so to žene, ki »delajo in rode, brez lepote, brez nazivanja življenja.« Da bi naše kmetijske žene živele brez lepote, da bi jim bila lepota tuja? To je popolna zmotna. Sreča naših žen in mater, ki so delale in rodile, trpele in molile, ki niso »živale življenja« in prav zato, ker ga niso — so bila prepolna lepote, naznatraj in silno dovezne za lepoto, ki jim je prihajala od zunaj. Prelepe so bile naše matere v svoji ljubezni in žrtvi, mehke in dovezne za umetnost, ki jim je vsekakor skoraj izključno nudila cerkev: arhitekturo in sliko in kip in glasbo — vse sicer povečini ubogo nazunaj v primeri s svetovno umetnostjo, a vendar se je njenega preprostega srca globoko dojmilo, vse globlje nego se dojmi največja umetnina iz živih blaziranih žensk, ki imajo zmisel le za svojo lastno fizično lepoto. Čitaje, kaj piše o žudežni dušni lepoti naših priprostil deklet in mater Ivan Cankar! Njemu lahko verjamete. In da je imelo naše priproste ženske zmisel za lepoto tudi v vsakdanjem zunanjem življenju, priča naša narodna noša in naši lični kmetijski domovi z rožmarinom in nagelni v oknih. Ne, naše kmetijske žene ne žive brez lepote,

najsi tudi ta lepota nima nič skupnega z lepoto velikomestnega okusa!

ZNAMENIT USPEH MLADEGA SLOVENSKEGA KOMPONISTA V PRAGI.

Pred kratkim je praški državni konservatorij priredil koncert, na katerem so se izvajala dela treh absolventov mojstrske kompozitorske šole konservatorija. Med temi se je izvajal tudi godalni kvartet, ki mu je avtor mlad slovenski skladatelj Mihovil Logar. Doma je iz Reke, njegov oče pa iz Postojne. O tem koncertu poroča »Prager Presse« z dne 14. 5. 1926 (kritik I. B. Bartoš) najprej o A. Jelineku, Foersterjevemu učencu, da ima njegova sonata za gosli povsod interesantno tematiko, mimogrede omenja učenca Vitezslava Novaka, K. Jančka, da je videti iz njegovih štirih klavirskih komadov, da polaga važnost na harmonsko stran; končno pa piše o našem Logarju dobesedno sledeče: »Mihovil Logar, učenec Sukov se mi je zdel v svojem godalnem kvartetu invencionalno najbolj svež. Sicer ni bilo logično vse popolnoma izenačeno, toda viharina kri je pulzirala v žilah in neki divji zagon, ki se ničesar ne boji in ki rajši predaleč strelja kot da ne bi zadel. Ta godalni kvartet ima momente, ki vsled svoje pristnosti človeku trajno ostanejo v duši.« Ta kritika na praških tleh, ki so za glasbene vrednote jako občutljiva in stroga, pomenja naravnost izreden uspeh, katerega se odkritosrčno veselimo. Omenjamo, da je Glasbena Matica preteklo jesen že nakupila manuskrpt klavirskih komadov Mihovila Logarja, ki je po svojem izrednem talentu očitno poklican igrati znamenito vlogo v našem glasbenem življenju.

Roman Richebourg-Vasnov »Fluchbeladene« — »Prokletec« je leta 1909. izdal založnik VI. Počgaj v Kranju. Poslovenil je roman Jarko Leban. Ta roman je pred kratkim zopet izšel v Chicagu v »Amerikanski Domovini«, ne da bi urednik imel za to dovoljenje od založnika ali prelagatelja. Da bi zabiral sled plagiatu, ga je celo samovoljno prekrstil v »Zavrženec«. Na protest prelagateljev je molčal ko grob ter ni plačal niti centa odškodnine ali honorarja. Tako nezakonito ravnanje se samo po sebi obsoja in nosi na čelu pečat — literarne prevare, tembolj, ker je prelagatelj nameraval prideliti II. pregledano izdajo, držet se Breznikovega pravopisa.

Ljubljansko gledališče

Drama.

Začetek ob 8 zvečer.

Sreda, 19. maja: JAKOB RUDA. — Red E. Cetrtak, 20. maja: IDIOT. — Red B. Petek, 21. maja: Zaprt. Sobota, 22. maja: JOHN GABRIEL BORKMANN. — Red C.

Opera.

Začetek ob pol 8 zvečer.

Sreda, 19. maja: BOHEME. — Red F. Cetrtak, 20. maja: GLUMACI - GIANNI SCHICCHI. — Red D. Petek, 21. maja: WALLY. — Red E. Sobota, 22. maja: VECNI MORNAR. — Red A.

Drevi se poje v operi Puccinijeva opera »Bohemec« za red F. Vloga Mimi poje pri tej predstavi prvič na našem odru ga. Pavla Lovšetova. Ostale vloge so v dosedanjih zasedbi in sicer ga. Poličeva ter gr. Banovec, Betetto, Mitrovič, Šubelj in Zupan.

Mariborsko gledališče

Repertoar:

Sreda, dne 19. maja ob 20. uri: VESELI KMET. Ab. A. (Kuponi.) Cetrtak, dne 20. maja ob 20. uri: MARIJA STUART. Ab. B.

Dr. Pestotnik contra Železnikar.

Razprava preložena.

Včeraj, v torek 18. maja se je vršila razprava, v kateri toži bivši ljubljanski prosvetni šef dr. Pestotnik glavnega urednika »Narodnega Dnevnika« g. Aleksandra Železnikarja. Za to razpravo, ki je bila mnogokrat preložena, je vladalo v vsej naši javnosti veliko zanimanje, kar pričča tudi število obsojstva, ki je zasedlo dvorano št. 79. Navzočih je bilo tudi mnogo učiteljev.

Razpravi je predsedoval višji sod. svetnik Mladič, sodni dvor so tvorili še sodni svetniki dr. Gradnik, dr. Mohorčič in Avsec. Tožitelja, ki je bil sam navzoč, je zastopal dr. Knaflič, Železnikarja pa dr. Ravnihar in dr. Marušič.

Obtožnica.

Predsednik senata prečita sedaj obtožnico, ki jo je vložil tožilec v smislu čl. 85. zak. o tisku radi pregreška klevete v smislu čl. 52. zak. o tisku, storjenega s tem, ker je obtoženec na način čl. 1. zak. o tisku objavil v št. 261. »Narodnega Dnevnika« leto II. z dne četrtek 13. avgusta 1925 na drugi strani III. članek pod dvokolonskim naslovom »O bivši prosvetni upravi v Ljubljani«, kjer pravi:

»Pod pretvezo državotvornosti in narodne prosvete so se uganjale največje krivice. Učna mesta so oddajala pravzaprav tajništva samostojne demokratske stranke, ta so tudi postavljala učitelje in profesorje, kateri so niso slepo uklonili, kakor se je ljubilo. V Ljubljani je imel vsa oblast v rokah poverjenik ali šef dr. Pestotnik, eksponent SDS. Srečni prosvetni referenti, dasi njegovega političnega naziranja, niso imeli nobene besede. Prav tako ni imel nobene besede oblastni ref. Gangl. Veliki župan ni imel na prosvetno upravo nobene vpliva. Tako je delal dr. Pestotnik po mili volji svoji in svojih par ožjih političnih pristašev in strankarskih voditeljev. Posameznih kričečih slučajev ne navajamo, ker so dovolj poznani naši javnosti vsaj površno. Za vse gre zahrbtnosti in inigrice, katerih še javnost ne pozna, je pa še vedno čas.«

Tožilec dr. Pestotnik pravi potem v obtožnici dalje:

Toženi odgovarja v smislu čl. 85. zak. o tisku in je prevzel odgovornost. Izrečni ožitek je brez dvoma kleveta, ker očita, da sem pod pretvezo državotvornosti in narodne prosvete uganjal krivice, da sem bil le organ strankinega tajništva, katero je pravzaprav ukazovalo in preko mene od-

dajalo mesta in prestavljalo učitelje in profesorje, ki se niso slepo uklonili, jaz sem sreznim prosvetnim referentom vzel besedo, pravtako oblastnemu referentu in velikemu županu in sem delil po mili volji svoji in svojih pristašev, ter so moji čini bili polni zahrbtnosti in inigrice. Očita se mi torej zloraba uradne oblasti, očita se mi politična pristranost najhujše vrste, očita se mi grde zahrbtnosti in inigrice, očita se mi torej brez navedbe določenih dejstev, vendar pa v smislu drugega in petega odstavka čl. 52. da stojijo neka dejanja, na katera bi se zgorajnji ožitek nanašal, katera dejanja bi bil jaz zakrivil, in v katerih dejanjih bi bil jaz storil razne kaznjive čine, celo zločine, in katera dejanja so razen tega sposobna škodovati mi na čisti, dobremu imenu in družabnem ugledu.

Vse, kar se mi očita, je pa neresnično. Toženi je sicer ponudil dokaz resnice. Sodišče je pri tem izredno milo, tolačičo njegove navedbe. Dasiravno toženeč ni ponudil dokaza resnice za svoje očitke in dasiravno se je branil v čisto drugi smeri, kakor sem bil napaden, so se vendar vsi njegovi dokazi dopustili. Vkljub temu se je dokaz odgovornosti toženca je brezdvomno dejanski stan pregreška klevete potom tiska podan, dokaz resnice poizkušen in onesrečen, vlad česar je zgorajnji predlog v celoti utemeljen.

Dokazila.

priče in listine, kakor so navedene v spisih. Osebnih prihod pri se ne zahteva, razven priče Engelberta Gangelna, oblastnega prosvetnega referenta v Ljubljani, kateri naj se osebno pozove na glavno razpravo.

V Ljubljani, dne 28. aprila 1926.

Dr. Pavle Pestotnik.

Aleksander Železnikar

se je nato zagovarjal, da so bile persekucije učitelstva notorično dejstvo in da je on kot tak moral nastopiti kot branilec resnice. Navedbe v »Narodnem Dnevniku« potrjujejo tudi izpovedbe prič. Pred izidom tega članka je bilo prestavljenih brez disciplinarne preiskave 79 učiteljskih moči. Časopisje SDS je na široko pisalo o protidržavnosti teh učiteljev. Nikjer pa niso ti časopisi določeno povedali, kaj smatrajo za protidržavno. Tožilec je naloge je določal strankin šef dr. Žerjav, ki je istovetil SLS s protidržavno stranko, torej stranko, ki ni imela niti enega političnega procesa radi protidržavnosti.

Toženeč predlaga, da se prečitajo vsi izrezki iz časopisja SDS, ki govorijo o preganjanju učitelstva.

Nato izvaja dalje Zelenikar, »da je za časa teh persekucij se zadržal prosvetni oddelek za celih 100.000 Din, kar jasno govori, da za prestatvanje ni bila dana stvarna potreba. Da niso bili merodajni službeni oziri, dokazujejo posamezni slučaj, da je moral premešteni učitelj po dva meseca čakati, da se mu je njegov prednik umaknil s službenega mesta. Učiteljica Dietz v Zidanem mostu je bila premeščen, na njeno mesto pa ni bila imenovana nobena nova učna moč. To je močno vplivalo na učitelstvo in vpliva še danes. Samo dr. Pestotnik je povzročitelj učiteljske deklaracije. Nujno je tudi, da se preberejo vse številke »Učiteljskega Tovariša«, ko bile o učiteljskih persekucijah. Dr. Pestotnik je bil tudi nekonsekventen, da je preganjal učitelje radi protidržavnosti, ni jih pa izročil sodišču, da jih preganja na podlagi zakona o zaščiti države.«

Dr. Knaflič

ki zastopa dr. Pestotnika, nato dokazuje, da se dokazila proti dr. Pestotniku niso posrečila. Vprašanje o podeljevanju štipendij ne spada na razpravo, ker je imelo štipendije v rokah le prosvetno ministrstvo. Razprava se mora ogniti takim zadevam, ki se ne tičejo dr. Pestotnika ni nič imel opraviti z dijaškimi štipendijami, kvečjemu bi se tikala ta stvar tajništva SDS, o katerem govore, da je soodločalo pri štipendijah.

Dr. Ravnihar

zastopnik tožnega A. Zelenikarja, naglašja, da je to samo majhen del tega, kar se je takrat dogajalo in to ne samo pod dr. Pestotnikom. Treba je osvetliti ves takratni sistem. »Po učiteljskih« — tako izvaja dr. Ravnihar — »sje krožila okrožnica, ki naroča ravnateljstvom, naj sprejemajo na učiteljske hčere in sinove ohih staršev, ki so politično zanesljivi. Ta dokaz v vsej luči kaže, kako je dr. Pestotnik vladal čez našo prosveto. Naj se zaslišijo vse priče.«

Dr. Knaflič

je nasprotnega mnenja, da bi to podaljšalo razpravo, zlasti, če bi se ves dokazilni material šel enkrat izvedel, ker priče tako ali tako ne bodo povedale nič bistvenega. Na razpravo pa naj se kot priča povabi tudi g. dvorni svetnik Engelbert Gangl; ko bodo priče navajale z lastnega stališča vzroke, kaj so bile premeščene, bi g. Gangl pri vsaki priči pripomnil, iz katerega službenega povišja je bila premeščena. Dr. Knaflič je pripravljen, da se v nobeni od teh izpovedb ne bodo dobila dejstva, ki bi pričala proti dr. Pestotniku, da je napravil nekaj, kar bi služilo tožencu za obrambo. Dr. Pestotnik bi se lahko skril za zakonske določbe, ki določajo, da je prosvetni šef za svoja dejanja odgovoren le prosvetni upravi. Toda on se ne želi skriti, nego hoče dokazati, da je v svojem uradnem poslu delal korektno. Ako pa se začne napadati bivši režim, je to le govor skozi okno in je namenjen pristašem in občinstvu. Zelenikar se lahko brani le s subjektivnimi pričevanji. Priča, ki tako izpove, je prepričana, da je premeščena brez vzroka. Vse izpovedi teh prič so si med seboj enake. Dr. Knaflič zahteva zato, da pri vsakem takim pričevanju priča še E. Gangl, ki naj objektivno poroča, iz katerih službenih ozirov je bila priča premeščena. Ker se bo zaslišal tudi dr. Bevk, naj se zasliši še dr. Puc. Če zahteva tožena stranka pričevanje g. Zime, naj se zasliši še g. Juvaneč. Po pričevanju Macarola se mora zaslišati tudi E. Gangl. Dr. Knaflič nato apelira na tožence, naj se pridruži njegovemu predlogu, le na ta način se dožene resnica, kajti Gangl bo povedal samo to, kar sprejmeta lahko obe stranki.

Zagovor dr. Ravniharja

Dr. Ravnihar najprej ugovarja predlogu tožiteljevega zagovornika ker se ne ujema z načeli kazenskega prava, ki ne dopušta, da bi kaka priča poslušala izpovedbe posameznih prič. Tudi ni res, da bi bilo razpravljanje o režimovih dejanjih zgolj govorjenje skozi okno. Ze dolgo je od tega, odkar je bila tožba vložena, preko 70 prič je že podalo svoje izjave v zapisnik in dr. Knaflič je imel dovolj prilike, da se o njej pouči, najmanj pa v času, odkar je dobil obtožnico v roke. Tedaj bi lahko analiziral te izjave. Dr. Pestotnik ne navaja nikakih dokazov zase ali p dokazov proti našim. Ne oviramo protidokazovanja, le da nasprotna stranka nastopa z njim.

Dr. Knaflič

vztraja na predlogu, da se poleg prič zaslišuje tudi g. Gangl. Pisanje časopisov ne tangira dr. Pestotnika. Okrožnice po učiteljskih niso njegovo delo in on odgovarja le za svoje lastno delo. Vsa premeščanja učiteljev so se vršila zakonito po § 41. šol. zakona in vsakdo je bil premeščen iz službenih vzrokov. Nobena priča ne more razumeti tega, da je bila premeščena, ko ima vendar dobro kvalifikacijo. Stereotipno se končajo vse izjave teh prič (skoro sami člani »Slomskove zveze«, op. poroč.) da so po nedolžnem preganjanju. Krivice se niso vršile. Za vsako premešitev je bila podana službena potreba. Vsi drugi dokazi resnice naj se zavrnejo, ker nimajo nič skupnega z razpravo.

Dr. Ravnihar

Na izvajanja dr. Knafliča je takoj odgovarjal dr. Ravnihar. Predlagal je, naj se vsi člani sam. demokratičnih časopisov o tem prečitajo. Z ozirom na obtožnico zahteva, ad se omeji le na inkriminacijo onih mest v članku, ki se nanašajo direktno na dr. Pestotnika. Predlaga, da se prebere članki v SDS časopisu, ki da so napisani po navodilu šefa SDS dr. Gregorja Zerjave in ki govore o učitelstvu. Dalje zahteva, da se prebere vse številke »Učiteljskega Tovariša«, ko je pisal o premeščanju in ljuto napadal dr. Pestotnika, dolže ga, da je krivce teh persekucij. »Učiteljski Tovariš« smatra vse te premeščitve kot protizakonite in v katere so se vtikali razni neodgovorni elementi. (Tajništvo SDS.) Tudi učiteljska društva so protestirala.

»G. Luka Jelenc« — izvaja dr. Ravnihar — »sje bil delegiran, naj gre intervenirat. Skupno sejo so vedno odlagali, samo da bi videli, kako se bo držalo učitelstvo pri volitvah.

Anton Hren in Mirko Lešnik pravita naravnost, da je imel dr. R. a p največ vpliva pri premeščanju učiteljskega.

»Ko se je šlo za slovenskega referenta v prosvetnem ministrstvu,« — pravi dr. Ravnihar — »sta se zgledala pri dr. Pestotniku prof. dr. Pečovnik in prof. Zelenka. Kot je prof. Pečovnik izjavil, je dr. Pestotnik odkrito rekel prof. Zelenki, da za to mesto ni merodajna kvalifikacija, nego strankarska pripadnost. To partizanstvo je šlo tako daleč, da je dr. Pestotnik prepovedal nekemu uč. društvu udeležiti se predavanja, ki ga je imel dr. Henrik Tuma o sociologiji.«

»Dr. Pestotnik« — nadaljuje dr. Ravnihar — »sje bil eksponent SDS, ki ga je imenovala za prosvetnega šefa, dasi bi moral po odstopu prof. Vajnala po vsej pravici dobiti to mesto dr. Bevk. Dr. Bevk pa je moral biti bolan, zakaj vedno so mu govorili: »Ti si bolan!«, četudi je bil popolnoma zdrav. Ko je bil dr. Bevk vprašan nekoč dr. Puc, ki je podpredsednik sam. demokratične stranke in ga prosil, na jmu vendar dalo to

mesto, ki mu gre, se je dr. Puc izgovarjal, da ima dr. Pestotnik izvršiti še velik nabor v prosvetnem oddelku in zato rabi najmanj pol leta časa. »Sploh pa ti nisi za mesarja!« Dr. Puc je to izjavo pozneje priznal, le o »mesarju« ne ve nič.

Ko je poslanec Pucel interveniral glede premešitve Pirnata pri velikem županu dr. Baltiču, ga je ta napotil k dr. Pestotniku z besedami: »No, saj veste, kako je sedaj!«

»Dokazano je,« — pravi dr. Ravnihar — »da se premeščanja niso vršila na podlagi zakona. Učitelje se more premešiti le na izpraznjena mesta. To se ni vršilo in so mnogokrat prišli učitelji na mesta, ki so bila zasedena. Stari učitelji z izborna kvalifikacijo so se umikali mlajšim s slabšo kvalifikacijo.«

»Neki učitelj, koroški dobrovoljec, je bil premeščen, ker je prijateljsko občeval z domačim kaplanom.«

»Ko so učitelji zahtevali, naj dr. Pestotnik uvede disciplinarno preiskavo radi očitka protidržavnosti, jih ta ni uvel, dasi bi bila njegova dolžnost, da jih radi tega očitka ne spravi samo v disciplinarno preiskavo, nego da jih ovadi drž. pravdniku.«

Za dr. Pestotnika in njegov režim so značilni njegovi razgovori, ki jih je imel z raznimi osebami, n. pr. s poslancem Puceljem itd.

Zahtevam, da se zasliši poleg g. Gangla še dr. Lončar, sedanji prosvetni šef, ki bo gotovo vedel kaj o teh aferah.

»Kako prisranksi je bil dr. Pestotnik,« — nadaljuje dr. Ravnihar — »kaže služaj Šmajdek. V št. Vidu je bilo razpisano mesto šolskega vodje in tja bi moral priti tudi Šmajdek. Ker pa je to mesto združeno z neugodnimi pogoji, je Šmajdek to odklonil. Nato pa so ga začeli od vseh strani siliti, naj prevzame to mesto, zlasti pa tajništvo SDS v št. Vidu. Šmajdek se je udal, ker pa je bilo to prepozno, je šel po nalogu dr. Pestotnika uradnik Juvaneč k uradniku Zimi, z naročilom, naj Šmajdkovo prošnjo datira za mesec nazaj. Šmaj-

J. Š:

Politične stranke poljskih katolikov.

Praga, maja 1926.

V poljskem političnem življenju igrajo poljski katoliki, ki so organizirani v strankah na verskem temelju, vedno večjo vlogo. Vodja krščanske demokratične stranke dr. Josip Chacinski je tekom zadnje krize dobil celo mandat za sestavo vlade. Če bi tvorili pripravljeni katoliki v političnem življenju enotno fronto in ne bi bili razdeljeni na tri stranke, bi se vsa poljska politika morala voditi v krščanskem duhu.

Do vznika poljske republike ni bilo med Poljaki razen v pruski Poljski nobene stranke, ki bi se izrecno postavila na krščanski temelj. S tem pa še ni rečeno, da bi katera izmed njih v svoji javni delavnosti stopila v boj proti katoličanstvu. Duhovniki so bili v izvršilnih odborih in poslanskih klubov vseh strank, celo v narodni delavski. Poljake, ki so bili celih 126 let razdeljeni med Avstrijo, Nemčijo in Rusijo, je vezala živa tradicija na nekdanjo poljsko slavo in narodnostni boji v Nemčiji in Rusiji jim niso dali časa, da bi se borili med seboj. Preganjanje katoličanstva v Rusiji je Poljake vedno znova bolj tesno vezalo na njihovo vero.

Šele ustanovitve izrecne protikatoliške, vsepolske, socialno-demokratične stranke dne 7. novembra 1918 v Lublinu je imela za posledico, da so se zavedli katoliki, da se morajo združiti tudi v politiki. V ustavotvorni skupščini, ki je 17. marca 1921 sprejela poljsko ustavo, se že javljajo tri kršč. stranke. Najmočnejša med njimi je Krščanska demokratična stranka, ki šteje sedaj 114 poslancev. Vodi jo dr. Chacinski.

Krščanska stranka ima podoben program kakor ostale ljudske stranke. Bori se enako proti kapitalističnemu kakor proti marksističnemu družabnemu redu. Njen cilj je prenoviti ljudstvo na podlagi idej Leona XIII., Pija X. in Pija XI. Doseči ga hoče z delom ne samo na političnem, temveč tudi na gospodarskem, prosvetnem in moralnem polju. Vsak delavec in obrtnik naj polagoma in postopoma postane sosesstnik podjetja. Nasprotja med posameznimi stanovi hoče izravnati na podlagi kršč. pravičnosti in ljubezni ter je tako prvoboriteljica kršč. vzajemnosti med stanovi. Zahteva nerazdružljivosti zakonske zveze, versko šolo in da bi bila Sv. Stolica zastopana v Društvu narodov.

V nekaterih točkah se bliža socialističnim trankam. Bori se proti izkoriščanju delavstva, proti borzni špekulaciji in zahteva obvezno delavsko zavarovanje za bolezni in starost ter delavsko zbornico. Veliko važnost polaga na srednje in majhne posestnike.

Manj socialni in manj dosledno krščanski je program krščansko narodne stranke, ki zastopa veleposestnike in večino višje duhovščine. Bori se zlasti proti agrarni reformi. Boljše čase pričakuje od spremembe poljske republike v kraljevstvo. Vodja stranke je poslanec Dubanovič. Stranka je sprejela svoj program na zborovanju 31. julija 1919 ki se do danes ni nič dopolnil. Poslancev šteje 19. Radi nezdravih razmer v poljskem gospodarskem življenju Poljaki kaj radi obračajo svoj pogled v svojo preteklost in v lepi luči gledajo na svoje nekdanje kralje. Ta psihološki moment zna krščanska narodna stranka spretno izriniti v svojo korist in v okrepitev monarhističnega gibanja. Pri bodočih volitvah se bo znatno okrepila.

Krščanska demokratična in krščanska narodna stranka spadata k desnici. V najnovejšem času pa se zdi, da bo postala krščanska demokratična stranka poleg stranke »Piast« glavni steber poljskega centra.

Najslabša in najmanj vplivna je katoliška ljudska stranka, ki ima v svojih vrstah samo

dek je bil še toliko drzen, da je nepravilno zahteval selitvene stroške v znesku 10.000 Din in bi jih tudi dobil, ako bi PP režim dalje trajal.«

»Dr. Pestotnik« — izvaja dr. Ravnihar — »sje tudi pred volitvami pritiskal na podrejene ravnatelje, uradnike in sluga, da morajo voliti nacionalni blok. Priče so Abram, Gombac in drugi.«

»Kako se je postopalo z učitelji, pristajši SDS« — nadaljuje dr. Ravnihar — »kaže slučaj Pibram. Ta učitelj je bil obsojen po srbskem paragrafu 1048. Ničesar se mu ni zgodilo. Vsi ti dokazi so dovolj, da se tedanje razmere popolnoma pojasnijo.«

Dr. Knaflič

izjavlja, da se toženceva stranka umika, ker zahteva, da se vrši razprava samo na podlagi inkriminiranih mest, ne pa celega članka. Novih dokazov sodni dvor najbrže ne bo upošteval. Dr. Pestotnik tudi sme komu svetovati, da voli listo nacionalnega bloka. Glede ostalih prič nima nič proti, ako se osebno pozovejo k razpravi. Nobena priča ne bo povedala mnogo novega. Razprava naj se drži svedov predmeta, tu pa se govori za publiko, kar nima nič zveze z razpravo. Ne ugovarja, če se zaslišijo vse priče. Službena potreba premeščanja je povsod dokazana.

Nato je sodni zbor odšel v posvetovalno dvorano, po daljšem posvetu je sklenil, da se razprava preloži na nedolodni čas. Do nove razprave naj se izposluje odveza službene molčečnosti dr. Bevka, Juvana in Zime. Ministrstvo prosvete se bo naprosilo, naj da na razpolago potrebne akte. Pri prihodnji razpravi bodo zaslišane nekatere od predlaganih prič, kot min. Pucelj, Roštohar, Mlakar, Bajc in drugi. Ostale priče se bodo radi nebitnosti njih izpovedb odklonile. Vsi ostali dokazi se odklonijo.

Dr. Knaflič še predlaga, naj se tudi tožitelju dr. Pestotniku izposluje odveza službene molčečnosti.

Razprava se je prekinila ob 2 popoldne.

del duhovščine in del kmetov. Pri volitvah je izgubila mnogo glasov zaradi volivnega reda, ki je majhnim strankam v škodo. Steje le 5 poslancev.

Razen tega pa imajo tudi druge stranke mnogo katoliških načel v svojem programu. Boj socialistov in komunistov proti katoličanstvu bo pospešil ločitev duhov, kar bo imelo za posledico vzrast moči krščanske demokratične stranke. Kakor hitro se bodo pojmi popolnoma razbistrili, pa bo edino krščanska demokratična stranka zastopala katolike v javnem življenju, ker ima le ona program, ki se popolnoma strinja s kršč. načeli in odgovarja duhu časa.

Krščanska demokratična stranka ima tudi dobro razvito časnikarstvo. Uredniki so sami odločni katoliki. Vsak urednik ima izobrazbo najmanj ene fakultete. Vsako leto se sestaneje katoliški časnikarji, da si postavijo program za bodoče delo. Glavno glasilo je Postep. Drugi važnejši listi kršč. demokratične stranke so: Dzienik Bydgoski, Głos Pomorski, Polonja, Hasło, Nowie Zicie in Głos Pracy. Na versko zavest vplivajo zlasti s članki versko-vzgojne vsebine in z zanimivimi vestmi iz katoliškega življenja v inozemstvu. V novem času so začeli posvečati pozornost tudi delu za zedjenje pravoslavnih.

Socialni vestnik

Izseljevanje v Francijo.

Vsem strokovnim zvezam!

Delegacija, ki je proučila na licu mesta i selitvene možnosti in življenjske pogoje naših rudarjev v Franciji, je izdala o svojem študijskem potovanju poročilo, ki ga pošljemo v kratkem vsem strokovnim organizacijam rudarjev.

Iz poročila je razvidno, da bi mogli računati na zaposlitev:

A. V premogovnikih:

1. Société des Mines, Lens 250 rudarjev, 2. Société des Mines Courrières Billy Montigny 300 rudarjev.

B. V železorudnikih:

1. Société Metallurgique de Knutange 1000 rudarjev, 2. Société des Mines Anderny Chevillon (Tucquegnieux) 200 rudarjev, 3. Société d'Acieries de Longwy (Tucquegnieux) 500 rudarjev; skupno 2.250 rudarjev.

Glasom informacij pri ravnateljstvu Trb. premogokopne družbe ni računati, da bi mogla začeti družba z dosedanjim staležem delavstva v doglednem času polno obratovati.

To bi se moglo zgoditi šele tedaj, ako bi zapustilo delo še okrog 800 delavcev, ki so še zaposleni.

Se manj je seveda računati na to, da bi mogli upati od 1. januarja do sedaj odpuščeni delavci in delavke, kojih število presega 1250, na ponovno zaposlitev.

Ker je na drugi strani nemogoče, da bi mogli živeti rudarji, ki zaslužijo pri skrajšanem delu danes le po 500 do 600 Din na mesec trajno s tem zaslužkom, je računati, da bo izselitev za mnogo rudarskih rodbin edim izhodom, ki jim ostane odprt.

Po tukajšnjih informacijah je okrog 260 rudarjev že na tem, da odpotujejo v Francijo.

Pri tem položaju je važno, da se izvrši to izseljevanje organizirano, da bo mogoče interese našega delavstva čim najblje zavarovati. Z ozirom na to svetujemo, da se prijavljajo vsi rudarji, ki se žele izseliti, pri svojih strokovnih organizacijah.

Srokovne organizacije naj zahevajo od Državne borze dela v Ljubljani, ki bo posvetila emigraciji rudarjev posebno pažnjo, potrebne tiskovine, katere naj izpolnijo vsi, ki se želijo izseliti.

Nihče naj se ne seli na poziv privatnih posredovalnih agentov!

V Ljubljani dne 15. maja 1926.

Delavska zbornica za Slovenijo.

To in ono

+ Trocki profesor časnikarstva. Po poročilih ruskih listov je Trockij sprejel mesto profesorja na moskovski visoki časnikarski šoli. Trockij je v resnici izborni žurnalist.

+ Brezžični telefon na M. Rosa. Na 4600 metrov visokem Monte Rosa montirajo brezžično telefonsko postajo. Tako bo telefon brezžičnim potom prvokrat v visokih Alpah stopil v reševalno službo. S tem bo marsikatero človeško življenje oteto pred smrtjo v gorah.

+ Napredek v letalstvu. Leta 1921, se je z nemškimi Junker-aeroplani vozilo samo 2230 potnikov, a lansko leto že 93.242! Tudi misijonarji na Kitajskem so v Nemčiji nakupili dve letali. Zahodni Kauzu v Kini je ozemlje, katero je petkrat tako obširno kot Nemčija, polno hribovja ter brez cest in potov. Misijonarji so oddaljeni drug od drugega kot je doljaja Madrid—Berlin. Kako hvaležno se bo v teh krajih uporabljalo letalo! V prihodnje se bo moralo reči ne več: Pojdite, temveč »Letite po vsem svetu!«

+ Trgovska mornarica sveta. Celotna ladijska tonaža trgovske marnarice celega sveta znaša danes 58,785.000 ton. Od tega števila ton ima Velika Britanija 19,274.000 ton, torej Anglija sama eno tretjino. Zanimivo je pri tem, da so po vojni vse države pomnožile število svojih ladij razen Nemčije, katera ima danes manj kot tri milijone ton, medtem ko jih je imela poprej nad pet milijonov. Nemčija je tako na petem mestu, Združene države na drugem, Japonska na tretjem, a Francoska na četrtem mestu.

+ Drage znamke. Pretečeni teden so bile na dražbi v Londonu prodane razne znamke velike vrednosti. Med drugimi so bile na prodaj znamke iz Rta Dobre Nade in sicer ena rdeča 1 peni znamka iz l. 1861. je šla za 38 funtov (12.400 Din), višnjeva 4 peni znamka pa za 28 in pol funta (8 tisoč Din). Devet 1 šiling znak iz l. 1863 je bilo prodanih za 90 funtov (24.000 Din).

+ Tudi Angleži imajo napake v izgovorjavi. Ob priliki zadnjega razpisa služb za telefoniste v Londonu se jih ni oglasilo nič manj kot 9325, a sprejetih je bilo samo 1551. Samo te so prestale preizkušnjo brezhibne izgovorjave. Večina jih je bila, ki so leno izgovarjale, potem take z napačnim naglasom. Mnoge med njimi so jecljale, a nekatere šepetale. Največ pa je bilo takih, ki črke k na koncu besed ne izgovarjajo.

+ Najnovejša iznajdba. Neki Anglež je pred kratkim iznašel mehanični stroj, ki je pravo čudo. Z neverjetno hitrostjo polni steklenice, jih zamaši, zapечат ter etiketira in sicer v eni uri nad 7000. Steklenice napolni natančno do določene višine. Okrušeno ali počeno steklenico pa »odkloni«. Etiketo vzdigne, nato jo zmoli, pritisne na steklenico, potem pa obriše ter posuši.

+ Čudna sekta. V Ameriki je 36 radiooddajnih postaj, katere so last raznih verskih družb, to so baptisti, katoliki, metodiki, mormoni in presbiterijanci. Sedaj je še ena prosila za dovoljenje oddaje, t. j. družba, katera ima zemljo za ploščato, ne pa za okroglo!

+ Stari okostji. Na Krimu so odkopali dvoje človeških okostij, o katerih trdijo veščaki, da so 50.000 let stara.

+ Prvi dnevni časopis je izšel na Angleškem l. 1702. Imenoval se je »Daily Courant«.

+ Jezik žirafe je poldrug čevlji dolg.

+ 100.000 lir za Lego Nazionale. Italijanski ministrski svet je v svoji zadnji seji dovolil tržaški Legi Nazionale 100.000 lir izredne podpore. »Piccolo« beleži stvar z izrecnim zadovoljstvom, češ da bo mogla Lega sedaj pospešiti svoje prodiranje med inorodci in svojo uspešno propagando za italijanstvo. To se pravi, da se bodo po vseh krajih ob meji dvignili novi otroški vrtci, novi ricreatoriji, nove kupovalnice za otroške duše.

+ Književna nadprodukcija v Nemčiji. V Nemčiji se je tiskalo v l. 1924 28.100 izdaj, a v l. 1925 37.700. Padla pa je kvaliteta knjig.

Železniški vpokojenci.

Beda starih železniških upokojencev, provizijonistov, miloščinarjev, nezgodnih rentnikov in njihovih vdov je od dne do dne strašnejša in žalostnejša. Zaka, torej merodajni faktorji zavlačujejo to perečo in žalostno vprašanje? Ime miloščinar bi moralo sploh izginiti, ker oni, kateri je žrtvoval svojo najboljšo moč v splošno korist 30, 40 ali celo 50 let, ni zaslužil samo miloščine, ampak pridobil pravico, da se na stara leta dostojno preživi. Zakaj se prošnje, vlozene od teh siromakov za pokojnino ne rešijo? Ravno tako oni nezgodni rentniki, kateri so pustili svoje zdrave ude pri izpolnjevanju svoje službene dolžnosti, zaslužijo polno pokojnino!

A to še ni dovolj, jemljejo jim še tiste pravice, katere so uživali že desetletja. Ali ni to ostra krivica, da se jemlje upokojenim provizionistom, miloščinarjem in nezgodnim rentnikom pravica do režijske vožnje?

Društvo železniških upokojencev je do sedaj storilo vse mogoče in bo tudi započeto delo nadaljevalo do končne ureditve.

Potrebno pa je, tovariši upokojenci, če hočemo doseči svoje pravice, izvajati končno naš pravični boj, da se oklenemo trdnega društva železniških upokojencev, katero je neustrahovano in se bojuje edino za dosego pravic, katere gredo starih železniškim upokojencem. Zavedajte se, da le v skupnosti bo zmaga hitrejša in čistejša. Zatorej ne poslušajte sovražnikov in razdiralcev prepovednega društva!

Društvo železniških upokojencev.

Kupujte srečke
za Orlovski stadion!

Gospodarstvo

Produkcija premoga v Sloveniji.

Zaloge 31. marca 90.000 toni

V naslednjem podajamo statistiko produkcije, oddaje in zalog premoga v marcu 1926 (v oklepajih so navedeni podatki za mesec februar 1926).

Produkcija v marcu je bila 134.070 ton (v februarju 148.399 ton, v januarju 179.307 ton, v marcu 1925 163.337 ton, v marcu 1924 177.427 ton, povprečno mesečno leta 1913. pa 132.250 ton).

Skupno je znašala produkcija v prvih 3 mesecih t. l. 461.776 ton, v prvih 3 mesecih lani pa 515.195 ton.

Od produkcije v marcu in od zalog z dne 28. februarja, ki so znašale 81.470 ton, so oddali premogovniki: železnicam 54.108 (70.208) ton, brodarstvu 45 (—), industriji 37.395 (34.204) ton, raznim 10.824 (13.010) ton; premogovniki so izvozili 5.885 (6.400) ton, sami so pa porabili 15.401 (13.570) ton. Skupno so torej oddali 123.656 (137.138) ton.

Ker je bila oddaja manjša kakor produkcija, so zaloge znatno narasle. Medtem ko so znašale, kakor omenjeno, konca februarja 81.470 ton, so dosegle koncem marca rekordno višino 89.885 ton.

Tudi redukcija delavstva je znatna. Zaposlovali so premogovniki: 320 (311) uradnikov, 306 (307) paznikov in 10.368 (11.440) delavcev. Stanje delavcev se je v teku marca zmanjšalo za 1000.

Konkurs. O imovini Ludovika Petka, trgovca v Celju, je razglašen konkurs. Termin: 28. maja, 20. junija in 9. julija 1926.

Vpisi v trgovinski register. Vpisale so se nastopne tvrdke: Samobor, industrija drva, d. z. o. z. v Celju (100.000 Din); Tekstilna tovarnica, d. z. o. z. v Kranju (240.000 Din); Mednarodna delniška družba premoga podružnica Ljubljana; »Levante«, mednarodna špedicijska družba z o. z. v Ljubljani.

Izpremembe v združenem registru. Vpisale so se nastopne tvrdke: Mlekarska zadruga v Kostanjevici, r. z. z. o. z.; I. stavbna zadruga mestnih nameštencev ljubljanskih, reg. z. z. o. z. v Ljubljani; Savez agrarnih zajednic v Mariboru, reg. z. z. n. z.; Pašniška in planšarska zadruga v Naklem, reg. zadr. z. o. z. — Izbrisale so se sledeče zadruge zaradi končane likvidacije (v likv.): Živinorejska zadruga na Breznici, r. z. z. o. z.; Produktivna zadruga ključavničarjev in sorodnih strok, r. z. z. o. z. na Ježici; Konjarska zadruga v Lescahu, r. z. z. o. z. — V likvidaciji so naslednje zadruge: Ilirska posojilnica, r. z. z. o. z.; Krojaško nakupovalno društvo v Mariboru, r. z. z. o. z.; Osrednja zadruga za vnovčevanje živine in pospeševanje živinoreje v Mariboru, r. z. z. o. z.

Rudarska in topilniška produkcija Slovenije v marcu 1926. (V oklepaju podatki za februar.) V mesecu marcu letos je znašala produkcija svinčene rude v Litiji 62 ton (22), v Mežici 1189 (920) ton, skupaj 1251 (948) ton. V Litiji je bilo zaposlenih: 2 (2) uradnika, 1 (1) paznik in 54 (84) delavcev; v Mežici 85 (84), ozir. 39 (39), ozir. 1154 (1154) oseb. — Cinkove rude so nakopali v Mežici 88 (8) ton. — Topilnica svinca v Litiji ne obratuje. Zaposluje pa 5 uradnikov, 5 paznikov. — Topilnica v Zervaju pa je natočila 805 (867) ton svinca. Imela je 4 (5) uradnike, 10 (10) paznikov in 218 (223) delavcev. — Nadalje je cinkarna v Celju natočila 824 (200) ton cinka. Stela je 8 (8) uradnikov, 8 (8) paznikov in 210 (164) delavcev.

Tobačne srečke in srečke Rdečega križa. Iz Belgrada poročajo, da je glavni dobiček 100.000 dinarjev zadela srečka Rdečega križa ser. 459, št. 55; glavni dobiček tobačnih srečk pa v znesku 20.000 Din pa serija 414, št. 86.

Iz banaške industrije. Po vesti iz Vel. Bečke-reke je ustavila obrat največja banaška tovarnica lesenih produktov, pohištva itd. Anton Bence in sin.

Konkurs v Belgradu. »Beogradska Hipotekarna banka« je prijavila konkurs. Banks s kapitalom 3 milijonov Din ima aktiv 4.578.000 Din, pasiv pa 6.104.000 Din.

Radio-oddajna postaja v Zagrebu. Dne 15. t. m. je začela funkcionirati radio-oddajna postaja Zagreb.

Konkurencija petrolejskih družb v Jugoslaviji. Kakor poroča pariška »L'Information«, je konkurenca Standard Oil in Shell v Jugoslaviji zelo živa. Zaradi uvažanja uvoznih carin je družba Shell sklenila zgraditi rafinerije pri Belgradu, toda prišlo je do težkoč od strani vlade in vprašanje še ni rešeno.

Državna trošarina in takse. V mesecu marcu je bilo vplačano trošarine 65,8 milijona Din (proračun 50,2 milijona), taka pa 102,8 milijona Din (proračun 80 milijonov). Dohodki od takse so se v primeri z marcem lanskega leta znatno zmanjšali (za 81 milijonov).

V varstvo franka. Francoski finančni minister Raoul Peret je prišel v London, kjer se pogaja z angleškimi in ameriškimi bankirji glede ukrepov za zadrževanje padca franka.

Avstrijske finance. Obračun za leto 1925. izkazuje prebitke v znesku 50,8 milijona šilingov.

Znižanje cene emajla. Zveza evropskih producentov emajla je znižala cene.

Borza

Dne 18. maja 1926.

Denar.

Zagreb. Berlin 19.53—19.57 (19.514—19.554), Italija 208.53—209.73 (207.14—208.34), London 278.01—277.24 (275.888—277.088), Newyork 56.5775—56.8775 (56.558—56.858), Pariz 168.93—170.38 (172.80—174.80), Praga 167.925—168.925 (167.80—168.80), Dunaj 8.0075—8.0475 (8.0055—8.0465), Curih 10.9705—11.005 (10.96048—11.048).

Curih. Belgrad 9.115 (9.12), Budimpešta 72.25 (72.30), Berlin 123.075 (123.10), Italija 18.70 (18.25), London 25.16 (25.1725), Newyork 517 (517.375), Pariz 15.175 (15.65), Praga 15.925 (15.92), Dunaj 72.95 (73.05), Bukarešt 1.89 (1.93), Sofija 3.7375 (3.775), Amsterdam 208.20 (208.10), Bruselj 14.90 (15.40), Kopenhagen 135.90, Stockholm 138.45.

Dunaj. Devize: Belgrad 12.445—485, Kodanj 185.70—186.10, London 34.39—34.49, Milan 2560—2570, Newyork 706.75—709.25, (ček 704.55—708.70), Pariz 20.58—20.63, Varšava 65.75—66.25. Valute: dolarji 710.50, francoski frank 20.44, lira 25.62, dinar 12.43, češkoslovaška krona. 20.89.

Vrednostni papirji.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 77.50—78.50, vojna odškodnina 805—809, zastavni listi 20—22, kom. zadolžnice 20—22, Celjska 198—198, Ljublj. kreditna 175 den., Merkantila 102—102, zakl. 102, Prastedion 865—868, Slovenska 50 den., Kred. zavod 165—175, S. rojne 85 bl., Trbovlje 340—346, Veveče 100 den., Nihag 30 bl., Stavbna 55—65, Sekir 104—104, zakl. 104.

Zagreb. 7% invest. posoj. 77.50—78, agrari 43—44, vojna odškodnina 908—308.50, junij 311.50—312, Hrv. esk. 103—104, Jugobanka 96—97, Prastedion 865—867.50, Ljublj. kreditna 175 den., Srpska 133 den., Eksploatacija 28 bl., Seferana 300 bl., Nihag 30 bl., Slavonija 37—38, Trbovlje 340—350, Veveče 100 den.

Dunaj. Podcen.-savska-jadran. 791.000, Zivno 740.500, Alpine 220.000, Greinitz 116.000, Kranjska Industrijska 280.000, Trbovlje 426.000, Hrv. esk. 122.500, Leykam 127.500, Hipobanka 71.000, Mundus 1.150.000, Slavonija 41.000.

Blago.

Ljubljana. Les: Brozjavni drogovi (smreka, jelka, bor) 7.50 m, prem. v sred. 16—18 cm, v vrhu 18 cm, ca 30%, 8.50 m, prem. v sred. 17—19 cm v vrhu 1 cm, ca 70%, 8 m, na vrhu 12—13 cm, 10%, 9 m, na vrhu 12—13 cm, 15%, 10 m, na vrhu 12—14 cm, 10%, 11 m, na vrhu 13—15 cm, 40%, 12 m, na vrhu 13—15 cm, 10%, 13 m, na vrhu 14—16 cm, 5%, 14 m, na vrhu 14—16 cm, 5%, 15 m, na vrhu 14—16 cm, 5%, blago zdravo, ravno, obeljeno, primerno suho, glave ravne, fco vag. meja 300 den., hrastovi železniški pragovi, 12x14, 1.20 m, fco vag. meja 9.50 den., hrastovi železniški pragovi 12x18, 1.50 m, fco vag. meja 15.50 den., jamborniki od 12 m dolž naprej, od 16 cm debel, na gornjem koncu, fco vag. naklad. post. 2 vag. 175—175, zakl. 175. — Zito in poljski pridelki: Pšenica baška 76-77 kg, 2%, fco vag. Novi Sad 305 bl., koruza, suha, zdrava, fco vag. Novi Sad okolica 184 bl., koruza inzulanka, fco vag. slov. p. 165 bl., ajda, fco vag. slov. post. 260 bl., proso rumeno, fco vag. slov. post. 210 bl., rž, fco vag. slov. post. 210 bl., krompir beli, fco vag. slov. posaja 60 bl. — Seno, slama: Seno polsladko, v bali, fco vag. slov. post. 60 bl.

Sport

ZAKLJUČNE JUBILEJNE TEKME SK ILIRIJE.

SK Ilirija je izvedla v soboto in nedeljo zadnji, glavni in najzanimivejši del svojega jubilejnega programa: nogometni turnir za pokal mesta Ljubljane, v katerem so sodelovali poleg Ilirije še Hajduk (Split) HASK (Zagreb) in Primorje, ter hazenski turnir za jubilejni pokal SK Ilirije, za katerega so tekmovali poleg Ilirije ASK (Zagreb), Mura (M. Sobota) in Atena. Za ta velepozorni program je bilo med občinstvom seveda veliko zanimanja; v soboto je prisostvovalo tekam do 2000 gledalcev, v nedeljo vsled hude popoldanske nevihte in mučnega incidenta, ki smo ga omenili včeraj, nekoliko manj. Razumljivo je, da občinstvo s temi ni bilo zadovoljno.

Rezultati nogometnega turnirja so glase: Hajduk: Primorje 4:1, Ilirija: HASK 5:3, HASK: Primorje 3:0, Ilirija: Hajduk 2:0.

Vsak klub je odigral na ta način po dve tekmi. Ilirija je dobila obe svoji tekmi ter dosegla s 4 točkami prvo mesto in s tem srebrni pokal, darilo mesta Ljubljana. Hajduk in HASK imata po 2 točki, Primorje je ostalo brez točk.

K odločilni tekmi s Hajdukom je nastopila Ilirija v sestavi: Miklavčič—Pleš, Beltram—dr. Tavčar, Zankl, Lado—Herman, Oman, Verovšek, Doberlet, Kreč. Proti Hasku je igral v soboto namesto Pleša Pogačar in namesto Doberleta v prvem polčasu Pevalak I. Ilirija je igrala prvi dan dosti negotovo in dolgo časa brez prave ambicije. Izjemno je tvoril predvsem Zankl, ki je mrcal absolutni vodilni vseh neodvisnih obeh strankah halfov ogromno delo, dalje ožji obrambni trio in Doberlet. V odločilni borbi s Hajdukom je igrala zato tem lepše; gotovo je bila to ena njenih najboljših iger. Niti v enem oziru ni zaostajala za glasovitim moštvom, v halffu ga je celo znatno nadkriljevala. Taktično kot tehnično je bila igra Ilirije ta dan absolutno na višini, slabe točke v moštvo ni bilo. Energična poteza na gol v napadnih vrsti, zanesljiva obramba, točno in pravočasno oddajanje žoge so ji prinesle zaslužen zmagoto; tudi tempo je vzdržala Ilirija boljše od Hajduka. V odločilni tekmi s Hajdukom je dosegla Ilirija prvi gol iz penalske, diktirane radi surovega foula branilca Bonafiča nad Doberletom, drugega je dosegel Herman z desnega krila z dolgim strelom preko vratarja. Tretjega regularno doseženega gola sofini ni priznal, očitno misleč, da se je odbila žoga nazaj v igrišče od golove pokončnice, dočim se je v resnici odbila od notranjega droga v mreži. Še en nadaljni gol Ilirije je bil anuliral vsled offsidea Doberleta. 8 minut pred zaključkom igre je izključil sodnik vsled opetovanih brezobzirnih foulov in prekrškov branilca Bonafiča in levega halfa Poduja. Sodnik Vodišek, ki je vodil tekmo Ilirija: Hajduk, je imel z ozirom na nediscipliniranost nekaterih Hajdukovcev, proti kateri je bil vse preveč obziren in popustljiv, precej težko stališče. V splošnem je rešil svojo nalogo dobro, nekatere nedostatkne smo navedli že zgoraj.

Hajduk je prvi dan — kakor smo že pisali — vsaj prvi polčas precej razočaral. Kasneje se je vigrar, pokazal lepo, tehnično dovršeno igro ter napravil s Primorjem, kar je hotel. Hajdukov rezultat prvega dne je bil dosežen brez napora, moštvo se je zadovoljilo s sigurno zmagoto, sicer se je očitno štedilo. Drugi dan se je moralo po začetni ofenzivi, ki je trajala nekako 10 minut, trdo boriti. Zadelo je v Iliriji na težkega protivnika, proti kateremu ni bilo tako lahko uveljaviti tehnično znanje in skupno igro. Hajdukova igra je za oko brez dvoma odlična, toda ni koristna. Trd odpor Ilirije je spravljal Hajdukovo moštvo očitno iz ravnotežja, le tako se da razlagati nediscipliniranost in direktne surovosti, ki so jih zagrešili nekateri njegovi igralci.

HASK-ovo moštvo ni moglo napraviti to pot onega vtisa kot ob prejšnjih gostovanjih v Ljubljani. Prisiljavati moramo to izgubi nekaterih dobrih sil, ki so se deloma preselile v druge klube, deloma so obolele. Povratek Dasovića tih izgub ni mogel odtehtati. Na mestu obolelega centerhalfa Kolibaša je igral v Ljubljani mladi Bosner, manjkalo je tudi levo krilo Jeren. Tehnično znanje moštva je sicer ostalo na prejšnji znatni stopnji, taktika in skupna igra mu je — po vtisu iz sobotne igre — momentano pomanjkljiva. Do drugega nastopa Haska ni prišlo, ker Primorje ni hotelo nastopiti.

Primorje je nudilo Hajduku v soboto prvi polčas dosti trd odpor. V nadaljevanju igre je bilo le inferioren protivnik. Drugi dan proti Hasku ni nastopilo.

Hazenski turnir za jubilejni pokal SK Ilirije zaznamuje sledeče rezultate:

ASK: Atena 6:2, Ilirija: Mura 15:4, Atena: Mura 9:0, ASK: Ilirija 6:1.

Zmagovalec turnirja je torej ASK, ki je v prvem kolu nadvladal Ateno in v finalu Ilirijo. Finale ej bil sredi drugega polčasa vsled hudega naliva predčasno zaključen. Družina ASKA je bila neoporečno najboljša družina v turnirju, njena zmaga torej zaslužena. Odlikuje jo pred ostalimi udeleženci turnirja rafinirana, recimo moderna kombinacijska igra z nizkim, ostrim, predvsem pa preciznim podajanjem žoge, velika vigranost in tehnika ter dobro streljanje na gol. Fizično je družina dovolj vztrajna in hitra in ima dober start. Obramba točno pokriva in amiselno podpira lastne napadalke.

Drugi finalist, družina Ilirije, igra precej neracionalno in ima pomanjkljivo skupno igro. Igralke se s tem, da zanemarijo kombinacijo in poskušajo z igro na svojo roko, fizično preveč izčrpajo. Nasprotno kot pri ASKU si oddajajo Ilirijanke žogo običajno v dolgem, visokem loku, ki ga pogosto prestraže nasprotna igralka. Zlasti velja to za oddajanje obrambe v navalo. Ilirija naj bi skušala prilagoditi svojo igro stilu ASKove hazene. Nekatere igralke so dalje slabo vzdržale tempo, kar je najbrž posledica prezaposlenosti v lahki atletiki. Tudi v tem oziru treba smotreno ločiti trening.

Atena se po načinu svoje igre precej približuje ASKU. Taktično sleduje isto smer, le okretnost in vigranost njene družine še zaostaja za ASKovo. V tehničnem oziru je dosegla hazena Atena ki sestoji deloma iz novink, znatno stopnjo. V obeh svojih turnirskih igrarh ni dosegla najboljših forme. Manjkala sta ji elan in požrtovalnost. Zdi se, da se ni še dovolj odpočila od naporov sofijske turneje. Velik plus ima nampram vsakemu nasprotniku v vratarici Cimpermanovi.

Družabni večer v »Zvezdic«. Jubilejni teden je zaključila Ilirija z lepo uspešnim družabnim večerom v »Zvezdic«. Oficialnemu delu večera — razglasitvi zmagovalcev in razdelitve nagrad in daril — so prisostvovali zastopniki vlade, vojske, mesta in univerze, dalje med drugimi delegati nogometnega saveza v Zagrebu, zimskosportnega saveza, HASKa, Hajduka, Atene, Jadrana, Slovana itd. Zmagovalce v posameznih turnirjih in tekмах je navzoče mnogobrojno občinstvo živo aklamiralo. S posebnim poudarkom in zadoščenjem je bila sprejeta prednja velikega pokala mesta Ljubljane kapetanu zmagovitega moštva Ilirije dr. St. Tavčarju. Oficialni del je zaključil predsednik SK Ilirije dr. J. Berce z iskreno zahvalo vsem faktorjem, ki so pripomogli k tako uspešni in dostojni proslavi klubove petnajstletnice, ki je bila obenem lepa manifestacija moči slovenskega sporta.

•

Vienna Cricket F. C. (Dunaj: Ilirija 23. in 24. t. m. Za binkošne praznike si je zaglasila Ilirija za dve tekmi Vienna Cricket and Football Club, najstarejši dunajski klub in najboljše amatersko moštvo Dunaja, s čegar nastopom se še dalje stopnjuje dosežaj jako zanimiva nogometna sezona v Ljubljani. Vienna C. F. C. tekmuje stalno s prvimi dunajskimi profesionalnimi klubi in dosega popolnoma njihovo kvaliteto. Njegovi novejši rezultati: s Slovanom 1:1, Amateure 1:2, Rudolfsbügel 3:2, WAC 4:2, Rapid 2:2, Bratislava 4:1, DFC, Praga 3:2, BEAC (budimp. univerza) 3:2.

NOGOMET V TUJINI.

Angleško profesionalno moštvo Arsenal—Slavia 5:1. Hakoah—moštvo mesta Sv. Louis 4:2. Chicago—Hakoah 3:3. Angleški prvak Huddersfield—Old Boys (Basel) 11:1. Huddersfield—moštvo mesta Basel 4:2. Sparta—M. T. K. 3:1. Barcelona—Bilbao 3:2 v boju za špansko prvenstvo.

Pripominjamo, da je zmaga Arsenala presenetila, vsaj tako velika diferenca. Hakoah se vidi je utrujena, ni navajena na ameriške razdalje in na oster ameriški boj. Presenetila je tudi velika goalna razlika med Huddersfieldom in »starimi dečk« v Baselu. Goalne difference na španskem navadno niso velike.

IZ HAMBURGA V NEWYORK V 12 URAH.

Pred par dnevi je nemška družba za zračni promet objavila v Hamburgu zračnoprometne načrte, ki morajo zbuditi splošno zanimanje. Strokovnjaki so podali štiri reference; povedali so, da je družba preiskala zračnodinamične, tehniške, higienске in gospodarske predpogoje za redno transatlantsko prometovanje. Prišlo je v poštev zelo velike višine, 9000 do 12.000 m nad morjem. V tej višini so zračni pogoji za brezbitni promet posebno ugodni. Poročevalci so dokazovali praktično možnost, da pridemo iz Hamburga v Newyork lahko

Nova križarska vojska otrok.

Francoski spisal Henry Bordeaux.

44

Prevodila K. H.

»Nekdaj sem že videl sliko cerkve sv. Petra,« izjavi župnik.

Toda ko so odhajali s postaje, se je mrak že raztopil in Rim je razsvetljen samo s plinom. Naši štirje potniki čakajo. Kaj čakajo? Sami ne vedo. Čakajo, ko vozijo mimo hotelski omnibusi, in ne upajo vstopiti v te lepe vozove. Zadnji so že mimo in naši štirje potniki vsi zbegani in plašni, se še niso zganili z mesta. V onem-le kotu je še ostal žalosten voziček z usnjatimi zavesami, ves reven in razpadel, v katerega je vpreženi fantastičen, mršav in morda paraličen ali celo jetičen konj, ki ga nikakor ni mogoče primerjati mlinarjevemu konju. Ta voz naznanja brez dvoma preprosto in ponižno gostilno. In na usnjatih zagrinjalih razbere učitelj s težavo napis: Albergo di Savoia.

»Savoia, to bo nekaj za nas.«

»Ta hotel ne more biti drag,« upa gospod župnik ki ima mošnjo v oskrbi.

Spravilo se v motovilo, žigar voznik je nem ali pa iz previdnosti ali brezbrčnosti noče govoriti. Bodo li odšli ali ne? Nazadnje se le odpeljejo. To mesto je brez konca, vsak čas so v novi ulici in skozi usnjene zaves ne morejo ničesar videti. Vendar pa se vozijo preko reke, ki je večja kot Arc, ki teče ob vznožju Avrieuxa. In po dobrni uri se konj, ki se je le komaj prestopal, popolnoma ustavi. In naši štirje potniki izstopijo na cesto, ki je brezdvoma podobna edini cesti v Avrieuxu. V Rimu ni nič posebnega, nič več se ne boje in zopet so v ravnotežju kakor doma. In g. Laloze pokaže celo nekoliko prevzetnosti, ko zahteva dobro prenočišče. Niti za hip ne

dvomi, da ne bi razumeli njegove francoščine, toda njegovo zaupanje je bogato poplačano.

»Glej Savoijec!« zakriči gospodar osterije. »Sedite in pijte!«

»Savoijci smo,« prizna učitelj z ugodjem, »toda kako ste uganili, če niste čarovnik kakor Tomaž iz Pierrelongue, ki se je dvignil v zrak?«

»Jaz sem doma iz Bozela: vi ste iz Maurienne in jaz sem iz Tarentaise. Po naglasu sem vas spoznal.«

Pozdravijo se in objamejo in gospodar gre po steklenico vina »dei Castelli«, potegne za slamnato vrveco in jo odpre.

»Je li imenitno?« vpraša in cmokne z jezikom.

»Nekoliko težek, gost in lepljiv,« prizna Andrej »Vendar pa ima okus po grozdu.«

»Ej, za zlomka, ni toliko vredno kot vino iz Saint-Jeana ali ono iz Montméliana. In po čemu ste prišli sem?«

Zdaj se oglasi Pernuška:

»Svoje otroke iščemo.«

Drugi dan zleze g. župnik na vse zgodaj v ulico, ki je že posuta z zlatom. Tukaj imajo stvari barvo poldneva.

»Kam tečete, gospod župnik?«

»Maševat k svetemu Petru.«

»Sveta Marija Trastevere je samo dva koraka od tu, gospod župnik. Tu smo v Trastevere.«

»Jaz poznam samo cerkev svetega Petra.«

Videl je na sliki. Kakšna sreča! Sveti Peter ni daleč. Pokažejo mu pot: po tej ulici do ceste della Lungara, potem naravnost po njej, na bregu reke je bolnica pri sv. Duhu, ob tej na desno pridete po cesti svetega Mihaela pod stebre svetega Petra. In ne brez težave najde do trga, ki se v polukrogu razprostira pred neskončno baziliko. Je li to cerkev sv. Petra? Kaj je naredila iz svojega doma? Vidi se samo pročelje, ki je brezupno enolično. kljub velikanskim soham, o katerih bi človek rekel, da plešejo na njem.

Brizgajočih vodometov, ki sta rimska godba, ne obdukuje, ker je župnik iz Avrieuxa in sosed slapa svetega Benedikta, Savoijci so bolj nejeverni in ni jim lahko kaj navesti; vselej se hočejo prepričati o tem, kar jim praviš, in ko so se prepričali, je že prepozno, da bi se navduševali.

Popel se je na hodnik in vstopil skozi glavna vrata. Neki vodnik, ki ga je opazoval, je skočil do njega in mu pokazal v tleh porfirasto ploščo:

»Qual'è la lingua che parlate, monsignor?«

»Nisem monsignor, župnik sem iz Avrieuxa« odgovori preprosto naš duhovnik.

Ne ve, da je v Italiji vsak duhovnik kaj hitro monsignor. In vodnik, ki je tako zvedel za obiskovalčovo domovino, razvija svojo reklamo v najčistejši francoščini in pravi z doktorskim glasom:

»Na tej plošči so papeži kronali cesarje, Karol Veliki je bil tu posvečen.«

Ta mož je zelo postrežljiv, uljuden, prijazen in učen. Da bi mu skazal svojo hvaležnost za to uljudnost, mu tudi gospod župnik pove novico:

»Tudi mi smo imeli, kot vi, cesarja v Avrieuxu. Ime mu je bilo Karol Plešek: njegov zdravnik ga je zastrupil. Bil je jud Sedecia.«

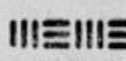
Vodnik misli, da je naletel na župnika arheologa, ki je boljše poučen o preteklosti kot on in ne da bi ga pozdravil, gre dalje.

»Sem ga li žalil?« se vpraša boječ gospod župnik. »Jud je ali pa zdravnik. Plemena in poklici so enako razdražljivi. V tej deželi, na oni strani gorá bo treba držati jezik za zobmi in biti nekoliko diplomata.«

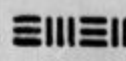
Gre po dolgi ladji, ne da bi opazil nje dolžine. Pisani marmor in zlato mu vzbujata razna čustva in sam vase mrmra:

»Očitno, vse je zelo bogato.«

»Kakšen jezik govorite?«

Priporočamo »Mohorjeve knjižnice« na Prevaljah: 4. zv. Križev pot. Roman. 5. zv.: Knez Serebrjani, roman. 6. zv.: Zadržaj na grmadi, povest. 7. zv.: Otoski postrežek, povest — Cene so v Mladiki. — KOL.

v 12 do 14 urah. »To ni teorija, to bo res.« Ena sama težkoča obstoja, in sicer dobava zadostnih denarnih sredstev za zgradbo primerne aeroplana. Na podlagi dosedanjihkušenj bo zgradila družba najprvo dva poskusna aeroplana in bo stopila nato s svojimi načrti pred širšo javnost.

Cerkveni vestnik

Romanje na sv. Višarje priredi moravška dekanija. Iz Ljubljane se odpelje v soboto dne 10. julija jutraj, vrnemo pa drugi dan popoldne. Pridružijo se lahko romarji iz kamniškega okraja in ljubljanske okolice.

Naše dijaštvo

Mariborčani! Kostumi bodo pripravljeni! Drugi: Odgovorite! Vsi: Pripravite se dobro! Polovična vožnja za binkoštno zborovanje. Velja za dneve od 20. do 27. maja. Pri odhodnih postajah kupite karte, jih dajte žigosati, ker veljajo tudi za povratek; polrdilo, da ste se udeležili zborovanja, dobite v Ljubljani na zborovanju.

Akademski Marijina kongregacija ima danes dne 19. t. m. zopet svoj redni sestanek ob četrti na 9. uro zvečer. — Tajnik.

Naznanila

Katoliško prosvetno društvo Orlava ponovi na željo občinstva na binkoštno nedeljo dramatično igrati »Izgnanjenca« v treh dejanjih (4 slikah). Začetek točno ob pol štirih popoldne. K obilni udeležbi vabimo vabi odbor.

Društvo železniških upokojencev naznanja svojim članom, da je umrl naš član g. Josip A. u. b. e. l., nadsprevednik v p. Pogreb se vrši v sredo dne 19. t. m. ob 4 popoldne iz Kolodvorske ulice št. 18 k Sv. Križu. Prosimo obilne udeležbe. Odbor.

Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani ima svoj izredni občni zbor danes ob pol osmih zvečer v prostorih Gremija trgovcev, Ljubljana, Aleksandrova cesta. — Odbor.

Knjige in revije

Naš dom, list za ljudsko prosveto, letnik 18. maj 1926 ima sledečo vsebino: Dečla (Silvin Sardenko). Kmetijski dan v Mariboru. Pismo slovenskemu dekletu (Jože Ivartnik). V prvi zori (Sa-

vinka). Pomlad (F. F.). Rastlina in deklet (dr. Jože Jeraj). Sem slovenska deklica (Slika). Pesem o ljubezni (Mica Crček). Škratelj šel je po pomlad (Solovjevi). Pridi (Višavski). Kramljanje o narodni noši (dr. Fr. Kotnik). Veselo srce — vir prave sreče (prof. Fr. Fink). Dekle, zakaj si žalostno? (Dekle iz Senovega). Pravednost in ljudsko gospodarstvo (dr. Lojze Čampa). Tatje (M. Krevh). K Mariji tja (Slika). Ženski svet. S pisanih polj. Društveni novičar. Lepa knjiga. Uredniškovo kramljanje. — List »Naš dom« izhaja vsakega 15. v mesecu. Rokopis je pošiljati na naslov: Jože Stabej, Aškerčeva ul. 22-I. v Mariboru. Uprava lista je v Mariboru, Aleksandrova cesta 6-I. Naročnina za celo leto znaša 20 Din, izven države 40 Din.

Izpred sodišča

Nerodne kupčije s znamkami. Svoječasno je bila priobčena v »Slovenskem Narodnem« anonsa, da kupuje ljubiteljski zbiratelj zbirke znamk in da tudi večje zbirke lahko takoj plača. Na ta oglasa se je odzval bogatemu filatelistu tudi odvetnik dr. Ahačič iz Ljubljane, ki je posedoval krasno zbirko znamk, in ga je povabil, da naj jih pride pogledat. In res se je zglasil kmalu nato pri njem mlad človek, ki se je predstavil dr. Ahačiču za Josipa Bradata, filatelista iz Podhoste. Pokazal mu je dr. Ahačič svojo zbirko in filatelista je znamke pregledoval več ur in jih cenil. Končno mu je ponudil za celo zbirko 75.000 Din. Rekel pa je, da ima denar sedaj vezan v banki in da ga takoj ne more dvigniti. Dogovorila sta se, da bo prišel njegov pisarniški sluga (pisarne Bradat seveda ni imel nobene, dasi je trdil, da ima v pisarni tri uslužbenke) in bo odnesel albume z znamkami. Plačal pa mu bo kupnino v treh obrokih po 25.000 Din. In kupčija je bila gotova. Dr. Ahačič je izročil Bradatu dragocene albume in je nekaj časa potrpežljivo čakal na denar. Ko pa se je končno le naveličal čakanja, je povabil podjetnega filatelista k sebi in ga opomnil, da je rok za plačilo že davno potekel. Mesto denarja pa je dobil dr. Ahačič skoro sirov odgovor, »Ej, da on nima denarja in da naj počaka. Dr. Ahačič, ki je zahteval denar ali albume z znamkami, je čakal še nekaj časa, ko pa se mu je zdelo cela zadeva le malo preneumna, je bogatega filatelista dne 27. decem. naznanil na ljubljanski policiji. In ugotovili so, da je podjetni filatelista iz Podhoste že skoro vse boljše znamke iz dr. Ahačičevih albumov dobro prodal in je s izkupičkom prav imenitno živel, med tem ko je dr. Ahačič čakal na denar. —

Končno je dobil celo zadevo v roke preiskovalni sodnik, in včeraj se je zagovarjal eleganten filatelista iz Podhoste radi hudodelstva goljufije pred senatom deželnega sodišča. Bradat je prodal med tem že vse boljše znamke iz obeh albumov in so ostale znamke vredne komaj še 1000 Din. Pri obravnavi je obtoženi kupčijo in prodajo priznal, ugotavljal pa je, da ni imel namena dr. Ahačiča ogoljufati, marveč mu je hotel denar naknadno povrniti. Ker pa so ugotovili, da nima Bradat nobenega denarja, razen par manjših tirjatev, je bil po daljšem zagovoru in posvetovanju obsojen na 8 mesece ječe.

Razne nerodnosti. Malo preveč se je razgrel posestnika in gostilničarja sin Ivan Završek iz Smarja, ki je nahlulil oročnika Martina Ačkota z besedami: »Kaj vas briga, koliko imamo živine, samo pri nas tako nastopate, drugih pa ne vidite, ki imajo cele noči gostilne odprte!« — Za te nerodne besede bo plačal mož 100 Din globe in pa vse sodne stroške. — Mariji Maličevi pa so podelili 4 tedne težke ječe. Delela je pri Urbančku na Posavju in je pri tem vzela tovarišici Ivani Pečnikovi citre, nekaj žlic in glavnik, kar so vse našli pri njej. — Ključavničar na Hudem, Ivan Celar, pa je nahlulil dva oročnika, ki sta poizvedovala radi nekega pretpa, z besedami: »Banda žendarska, baba vam je plačala šnopsa, pa ž njo držite!«

Dalje je bil obtožen, da je udaril Franjo Pogačarjevo po glavi in da je metal v hišo kamenje in opeko, razbil večna vrata in je napravil 1000 Din škodo. Za zahvalo, ker so ga vzeli iz usmiljenja v stanovanje, se je fant tako nerodno izkazal. Obsojen je bil na 14 dni zapore. — Mlada Vlada je služila v neki ljubljanski trafikli. Ker je bilo tedno in veselo dekle, se je hotelo tudi lepo obleči, da so bili z njo fantje bolj prijazni. Sama je tako povedala. Ker pa je bil za njene zahteve zaslužek premajhen, je začela gospodinjti krasti razne zneske in je nosila hraniti denar svoji sorodnici Gladkovi. Pridobila si je že okrog 8500 Din, ko so ji prišli na sled. Ker je Vlada vse priznala in je bila očitno zapeljana, je dobila samo 10 dni zapore, njena starejša zapeljivka in hranilka pa 6 tednov ječe.

Polzvedovanje

Našlo se je nekaj denarja na Starem trgu. Kdor ga je izgubil, ga dobi na porti frančiškanskega samostana.

Poravnajte naročnino!

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, dne 18. maja 1926.

Višina barometra 308,8 m

Opazovanja	Barometer	Temperatura	Rel. vlaga	Veter in brzina	Oblak. nosi 0-10	Vrsta padavin		V Ljubljani je
						ob opazovanju	v mm d/2h	
Ljubljana (dvorec)	7	758,3	10,2	75	NE 1	0		poprečni barometer višji ko včeraj za 1,2 mm.
	8	757,7	14,7	66	SE 1	0		
	14	756,7	18,1	41	SW 4	0		
	21	758,1	12,7	49	SW 3	0		
Zagreb		757,6	14,0	75	W 4	0		
Beograd	8	758,9	15,0	85	SE 3	10	1	
Sarajevo		758,4	12,0	65	mirno	9		
Skopje		758,7	15,0	75	E 1	9	21	
Dubrovnik		758,0	15,0	65	mirno	0	11	
Praga	7							

Barometer je reduciran na morsk gladino. — Visoki zračni tlak (barometer nad 765 mm) prinaša navadno lepo, nizki (pod 755 mm) pa padavinsko vreme. Barometer v mejah od 755 do 765 mm naznanja v glavnem spremenljivo vreme.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica Din 1,50 ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Zastoni

dobite danes žal prav malo ali nič, vendar pa morete že za 3 Din naročiti znesek za Slovenca, ako ne obsega nad 6 besedi. — Malo večji oglasi od 5 Din dalje. Več o tem pove cenik za oglase, ki ga brezplačno pošlje vsakomur upravništvo

POSTREZNICA se išče od 2 do 5 popoldne. — Resljeva cesta 30, I. nad.

Sobarico

ki je marljiva in redoljubna, sprejemem takoj. Pism. ponudbe z zahtevno plače na naslov: VERA TOMIČ, Petrinja, Hrvat.

Sprejme se večje število krojaških pomočnikov večjih velikih, malega ter ročnega dela in likanja. Služba je stalna. Vožnja se povrne in plača. Tedenski zaslužek (pri 8 urnem delu na dan) od 400—500 Din. — Reflektant naj se javi ob torka do sobote ob 9 do 11 popoldne pri tvrdki E. BERNATOVIC, Mestni trg št. 5, Ljubljana.

Stenografinja

in STROJEPISKA, perfektna, večša slov. in nem. jezika, po možnosti samostojna korespondentinja, se išče za vstop s 1. junijem. — Prošnje z referencami in zahtevkami na upravo lista pod šifro: »KTV« št. 3335.

Mesečno sobo

pri dobri rodbini išče inozemec. — Ponudbe na upravo lista pod »Soba«.

KUPIM

peso ali korenje

za živino. — Ponudbe Hotel »Slon«, Ljubljana.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

priporoča

Slov. narodne pesmi

IV. zvezek.

Za moški, mešani in ženski zbor harmoniziral M. Bajuk. Besede zapisal dr. J. Debevec. Cena Din 16.—. Na te lahke in lepe narodne pesmi opozarjamo posebno podeželske zbornice. Pesmarica je izšla v novem natisu.

SADJEVEČ

prvorst. iz slatkih jabolk proda A. Oset - Maribor.

Priporoča se železnina

A. SUŠNIK

Ljubljana, Zaloška cesta.

5 dvojnih OKEN

šaluzijami vred, brez oboda, zelo dobro ohranjenih, 162 cm visokih, 100 cm širokih, se s šipami vred po zelo nizki ceni proda. — Pojasnila daje Al. Prez, Rogatec.

NAJLEPŠI SPOMIN

je za birmanko in birmance

FOTOGRAFIJA

Priporoča se najtopleje velenj, botram in botrom foto-atelje D. ROVŠEK, Ljubljana, Kolodvorska 34. Cene zmerne. 3400

Najnovejša iznajdba!

Brez kvarenja blaga kemično snajenje in vsakovrstno barvanje oblek ANTON BOC, Ljubljana Šelenburgova ul. 6, I. gince-Viž 48

Vsakovrstno

Zlato kupuje

po najvišjih cenah Černe, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Štampilje

S. PETAN, Maribor. Nasproti glav. kolodvoru.

Skladišče

se išče v najem za približno 4 vagone blaga, event. s pisarn. prostorom v bliž. glav. kolodvoru. Ponudbe na poštini predal 127 — Ljubljana.

Napredaj STRUŽNICA

(Drehbank) s pritliklami. Naslov: Marija Šarec, Homec 35, p. Radomlje.

POZOR!

OSTANKI za perilo so napredaj po polovični ali zelo znižani ceni. Ne zamudite ugodne prilike! Ljubljana, Resljeva cesta št. 30/L, desno.

Pozor!

Volnene bluže, pletene jopice, moške in ženske nogavice, kakor tudi si lahko preskrbite podplatenje starih nogavic po najnižji ceni v stroj. pletarni V. GLUMAC, Maribor, Ulica 10. oktobra 4. Na dabelo in drobno.

POMLADNE NOVOSTI

nogavice v raznih barvah, žepne robce, čipke, rokavice, naramnice, kravate, palice, razna mila, gume in potrebščine za šivilje, krojače in čevljarje ter nahrbtnike

Josip Petelinc, Ljubljana

(ob vodi) blizu Prešernovega spomenika

HARMONIJI

5 oktav, amer. sistem, lep močan glas, prodam za 3500 Din. — UDIR, Lesce (Gorenjsko).

Polirja

dobro izvežbanega, išče stavbna trvdka. — Nastop takoj. Plača po dogovoru. — Naslov v upravi št. 3417.

Kupimo takoj navadni, za pevske vaje primerni

HARMONIJI.

Ponudbe z navedbo najnižje cene je poslati na upravo lista pod št. 3407

Za starše in božre birmancev!

Najlepša, največja in najcenejša izbira vsakovrstnega oblačila Vam zamore nuditi le naša detajlna trgovina na Erjavčevi cesti št. 2

Konfekcijska tovarna FRAN DERENDA & Cie., Ljubljana

Zahtevajte in kupujte edino le naše domače

Ciril in Metodove vžigalice

dobijo se povsod. — Glavna zaloga pri tvrdki

IVAN PERDAN, nasledniki v Ljubljani

Naznanilo preselitve.

V soboto, 22. maja, preselim svojo

mesnico

Pri znano dobri in solidni postrežbi se prodaja vsake vrste pomladanskega oziroma poletnega modnega, manufakturnega blaga s 1. majem 1926 po

znatno reduciranih cenah v modni manufakturni trgovini

IHL & KÜHAR

prej KARL SOSS

Prešernova ulica 2 MARIBOR Aleksandrova cesta 9

DOLČEK & MARINI

MANUFAKTURNA TRGOVINA

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 27

Po znatno znižanih cenah

prodajamo nastopne predmete:

Sukno za moške obleke od Din 70.— naprej
Sukno za damske obleke, čisto volneno " 33—
Pravi francoski poldelen " 15—
Pravi francoski volneni delen " 50—
Foulard, satine in batiste " 28—
Etamine " 20—
Krepe za obleke, najmoderneje " 30—
Šifone " 12—

Velika za oga posteljnih odelj, grečnikov za madrace, rjuh, bris, tk itd

OBLEKE

za gospode in dečke nudi v krasni izbiri in po najnižjih cenah samo

J. MAČEK

LJUBLJANA

Veliki mlin

delniško društvo z odličnimi proizvodi

išče dobro uvedenega zastopnika

s kaveljo in velikim številom odjemalcev.

Ponudbe pod »Ja-8533« na

PUBLICITAS d. d., Zagreb Gundulićeva 11.

Išče se za takojšnji nastop samostojna, perfektna

korespondentinja

ki obvlada popolnoma slovenski in nemški jezik in stenografijo. — Začetnice so izključene. — Pismene ponudbe na upravo »Slovenca« pod: »VELETRGOVINA 3378«

Veletvrdke, ki so v stanu dobavljati velike množine

lesnega oglja

naj javijo svoje naslove na upravo »Slovenca« pod šifro: »VAGONSKE DOBAVE« št. 3408.

+

Umrli je danes ob ¼2 uro jutraj po nukleopolnem trpljenju, previden s sv. zakramenti naš nepozabni soprog in najboljši oče, gospod

Jožef Avbelj

nadsprevednik v pokoju

Pogreb nepozabnega nam rajnega se vrši v sredo 19. maja ob 4 popoldne iz hiše žalosti. Kolodvorska ulica št. 18, na pokopališče pri Sv. Križu. — Sv. maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Ljubljana, dne 18. maja 1926.

ZALUJOČI OSTALI.